Показове число.

Ч. 289 (14.832). Львів, пятниця 31. грудня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Париські міські робітники вернулися до праці.

Нині в 2. годині вночі делеґація управи ґенеральної конфедерації праці поїхала до міністерства внутрішніх справ і після наради з 3-ма міністрами заявила, що дістала достаточні ґарантії, щоби

запропонувати робітничим союзам париської округи поворот до праці нині рано.

Після довгої дискусії міжсоюзні делеґати рішили перервати страйк.

ПАРИЖ ПІСЛЯ СТРАЙКУ.

Хоча поворот до праці вирішено пізно вночі, цю постанову здійснено нині рано. Підземна залізниця почала курсувати з деяким припізненням, заведення чищення міста також приступило до праці.

Зате приватні транспортові підприємці страйкують дальше. Часописи розвозять військові самоходи.

ВІЙСЬКО ПРОТИ СТРАЙКАРІВ?

Вчора пополудні мін. Дормуа відбув довшу нараду з комендантом париської військової округи ґен. Буре у справі військової помочі на випадок, якби без того важко було втримати лад у Парижі.

КОМУНІСТИ ПІДТРИМУЮТЬ СТРАЙК.

Конґрес комуністів, що тепер радить у Арль, ухвалив повну солідарність зі страйкарями, що „борються за свої справедливі права". Частина учасників конґресу поспішно виїхала до Парижа.

„Ліберте" твердить, що страйк зорґанізували комуністи; один із провідників страйку вернувся недавно з Москви.

Цим страйком комуністи хотять мабуть лєґалити уряд Шотана, а то з двох причин: раз — вони невдоволені закордонною політикою Дельбоса, яка невигідна для СССР, друге — дефляційну політику мін. Бонне вважають вони шкідливою для робітництва.

На факт, що страйком кермують комуністи, вказують ще й такі обставини: він вибух підчас неприсутности провідника ґен. конфедерації праці Жуо; соціялісти виступають проти нього; на передодні страйку мін. Дормуа обіцяв делеґації міських робітників розглянути їх домагання.

СТРАЙК ДАЄТЬСЯ У ЗНАКИ І НЕБІЖЧИКАМ.

Синдикат похоронних заведень постановив вкладати небіжчиків до домовин „лиш у найпильніших випадках" (?). Дозорець цвинтаря Монпарнас не хотів отворити брами похоронному походові „з огляду на страйк"; впустив його щойно на інтервенцію поліції.

СТРАЙК ПОШИРИТЬСЯ?

Не зважаючи на енерґійну поставу уряду, загрожує небезпека, що страйк пошириться на металевих робітників, книгарів, залізничників та банкових, обезпеченевих і поштових урядовців.

Зате дементують поголоску, що й поліція застрайкує.

„Румунія для румунів" -- девізою уряду Ґоґи.

Як подає аґенція Радор, прем. Ґоґа прийняв представників преси і заявив їм таке: „На Новий Рік вечором зясую перед мікрофоном перші постанови, що їх видасть наш уряд. Тепер хочу лише зхарактеризувати духа, що оживлюватиме нашу діяльність. Полягатиме він на пристосуванні національної ідеї, бо нарід повинен брати участь у всіх ділянках державного життя. Нашою девізою буде: Румунія для румунів, наша політика опиратисьме на ідеях християнства й корони як основ національного істнування. Крім того переведено поважні реформи з метою: поліпшити умовини життя наших робітників.

Наш уряд працюватиме в рамах конституції і старатисьме втягнути до своєї праці всіх громадян за винятком політичних противників. **Цей заклик відноситься також до національних меншин,** які льояльно живуть у межах, що їх визначила історична місія румунського народу.

Закордонна преса підкреслює, що Румунія тепер мабуть зближиться до Італії та Німеччини.

Національні війська заняли першу лінію червоних під Теруелем.

Комунікат національної головної кватири повідомляє: Національні війська на фронті Теруелю здобули першу лінію ворожих становищ, посуваючись на 2 кільометри в глибину ворожої території. Червоні кольони, що намагалися віддискати втрачені становища, здесятковано.

КОМУНІКАТИ ЧЕРВОНИХ.

Барсельонське міністерство народньої оборони подає: Національні війська намагалися двічі атакувати червоних під Селядою та Піко дель Зорро, намагаючись перервати оборонну лінію на зовні Теруелю, але їх відбито. В місті червоні постійно натискають на два гнізда опору національних військ.

Барсельонське радіо повідомляє, що червоні заняли семинарію в Теруелю, беручи чимало полонених. Червоні мисливські літаки звели бій із національними, переслідуючи їх аж до Сараґоси.

Анґлійська амбасада не приняла японського вияснення

У СПРАВІ НАПАДУ НА БРИТІЙСЬКУ КАНОНІРКУ.

Шарже д'афер британської амбасади в Токіо заявив, що Велика Британія не може приняти японської ноти з вияснениям щодо японського нападу на британську канонірку „Леді Бірд"

У чому сутня ріжниця?

Львів, 30. грудня 1937.

Рівно місяць тому, у „Ділі" з 30. листопада ц. р., вияснювали ми на цьому місці значіння комунікату Президії УНДО про те, що Центральний Комітет з 25-го мин. міс. покликав до життя комісію з 6-ти членів, по трьох із більшости ЦК УНДО і внутрішньої опозиції, щоб спільно виготовити на Народній Зїзд політичну частину та узгіднити склад нових партійних установ. Ми щиро й радісно вітали ту спробу перевести замирення внутрі партії, для її скріплення і відбудови на нових, сильних підвалинах. Однак одночасно, рахуючись із труднощами, що їх стріне спроба вирівняти сутні ріжниці поглядів на найповажніші проблеми нинішнього політичного та внутрішньо-партійного дня, ми виразно застереглись: „треба припустити також ту можливість, що може ріжниця поглядів виявиться надто глибока і взаємно суперечна, щоб її можна вирівняти". Ця наша обережність показалась частинно оправдана. Частинно, бо в справі персонального складу будучих партійних установ ідуть ще розмови, які може й покінчаться успішно, але у двох справах порозуміння ще не добуто і рішено предложити їх до вирішення Народньому Зїздові.

Якіж це дві справи?

Перша й найважніша річ, яка ділить членів УНДО, це **ріжна оцінка нинішньої політичної ситуації.** Більшість нинішнього ЦК, яка підтримує голову партії та ґенерального секретаря, стоїть на становищі, що т. зв. нормалізація істнує далі й далі нас обовязує, — друга частина партії, яка творить внутрішню опозицію, вважає, що не можуть обовязувати тільки односторонні наші заяви та що „нормалізація" перестала істнувати з моментом, коли державна національна політика не зійшла зі шляхів зперед 1935. року, навпаки, пішла тими шляхами ще далі, ніж раніш. Ріжниця внутрішньо-партійних поглядів полягає в тім, що нинішній політичний провід (не цілий, бо два заступники голови партії находяться в опозиційній групі) завжди ще стоїть на становищі, що істнує ще той сам контраґент, який істнував підчас виборів у 1935. році, зате внутрішня опозиція УНДО підсумовує факти і виводить з них льоґічний висновок: що виборчий період був епізодом, який не залишив слідів на справі багато для нації поважнішій, ніж вибори й мандати, а саме — на курсі національної політики влади. Не змінився курс національної політики держави у таких конкретних справах, як аґрарне питання, народне шкільництво, справа українського університету, справа безробіття інтеліґенції, справа офіціяльної національної термінольоґії, справа Народнього Дому, справа українського тіловиховання і т. д. і т. д., — всі найбільш пекучі українські справи, які не тільки не найшли впродовж „нормалізаційного" періоду своєї задовільної розвязки, але й у деяких ділянках значно погіршились (найважніша справа — земельна, далі — відносини у прикордонній смузі, врешті ціла низка нових виступів з протиукраїнським вістрям). Ясна річ, що інакше треба поводитись тоді, коли партнер істнує так, як дійсно істнував у виборчому періоді, і тоді, коли його зовсім нема. У недавній передовій статті „Діла", спеціяльно присвяченій цьому питанню, спокійно проаналізували ми становище і уряду і польського громадянства, та виказали як на долоні, що не тільки

нема сьогодні польського партнера, у розумінні чинника, з яким узгіднюється на політичній площині важливі справи, що цікавлять обидві сторони, але й нема охочих, які спішились би до ролі того польського партнера. Як можна у цій ситуації твердити, що „ми далекі від того, щоб зривати нормалізаційну політику?!" Яка це нормалізаційна політика, коли вести її має тільки одна українська сторона?!

Таким робом ділить нас річ, без якої неможливе взагалі само поняття політики: справа політичних висновків з кожночасної політичної ситуації. Теперішній політичний провід вичислює так само, як ми, нотерійно відомі факти з польсько-української дійсности, так само, як ми характеризує стан, як трагічний, але коли доходить до висновку — тоді того висновку нема. Погляд опозиції такий, що такий підхід дискредитує український політичний чинник та дозволяє легковажити його, — ми вважаємо, що витворилась нова ситуація, яка вимагає іншої української постави.

Ясна річ, що та інша українська постава не може бути поставою революційного підпілля, що його ми поборювали і поборюємо, доказуючи його шкідливість з усіх оглядів. Опозиція стоїть так само на становищі строгого леґалізму, як теперішній політичний провід. Ми так само проти всяких безплідних авантур. Однак у такій ситуації, коли є тільки одна сторона, яка стоїть на становищі потреби порозуміння на політичній площині, коли в даній ситуації того порозуміння добути не можна, бо нема тих, що порозумітись хотілиб, — треба робити те єдине, що залишається в межах можливости: **проголосити назад гасло „віри у власні сили народу"**, обмежитись до орґанізації українських конструктивних сил, обмежитись до українського відтинку та витворювати такі цінности, які відбудують нам захитану пошану до нас, скріплять в очах усіх неукраїнців та наше політичне значіння, що ми його в поважній мірі втратили.

Справа тактичних подробиць не є справою, що годиться до дебат на такому великому зборі, як партійний конгрес. Але питання: чи ситуація на початку 1938. р. і весною 1935. р. така сама чи інша, чи змінена ситуація вимагає зміни тактики чи ні, — це справи засадничого характеру і ті справи мусить вирішити Народній Зїзд.

Друга справа — це питання спільного чи окремого проводу партії і Парляментарної Репрезентації. Приглянемось їй ближче у завтрашньому числі.

ДВІ ГІПОТЕЗИ.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 25. грудня 1937.

Співпраця ґенеральних штабів Великої Британії і Франції є вже нині зовсім явною дійсністю. Пристані, воєнні бази і технічні військові інформації є до взаємних послуг тих двох великодержав.

Угода торкається кордонів Рену, Середземного Моря і Тихого Океану. Дві великі західно-европейські демократії співпрацюють в імя оборони своїх імперій. Ми вже нераз згадували на сторінках „Діла", що динамізм німецько-італійського бльоку мусить скорше чи пізніше привести до скріплення поширення анґльо-французького союзу.

Вісь Париж—Льондон і вісь Берлін—Рим, перша з можливим продовженням до Вашинґтону, друга з продовженням до Токіо — мають у своїй діяльности дві тяжкі гіпотеки. Демократичний бльок має в своїй тіні СССР і тому німецькій та італійській пропаґанді дуже легко представляти Анґлію і передовсім Францію з її формацією „Людового Фронту", що вона на услугах Комінтерну. Фашистівська вісь має знову на собі японську гіпотеку. В усьому імперіяльному білому світі, передовсім між анґльо-саксонами, залицяння білих німців та італійців до Японії, яка змагає до підбою Тихого Океану, та до викинення білої раси з Азії і океанії, викликує ту саму ненависть і те саме обурення, коли й не більше, що урядові совітофільські настрої Парижа, чи пак Льондону в тотальних державах.

Якщо ми підкреслюємо ті дві гіпотеки двох провідних політичних світових бльоків, то робимо це навмисне, бо українська політична думка дуже часто опинюється в клопоті, при чому змисл осторожности велить їй не ставити ясно свого становища до чужих справ, що розіграються в Европі та в заморських краях, від Далекого Сходу до берегів Портуґалії; але в міжчасі кожний українець відчуває, що він не може бути невтральний у тім гураґані, що до нас наближається, бо в ньому вирішиться і доля України. І сьогодні повторяється з нами та сама історія, що і в 1914. р. Українець дивиться, хто є правдивим чи здогадним приятелем Москви — у тому тепер найстрашнішому історичному червоному виданні — і згідно з тим клясифікує держави до приязного, чи ворожого табору супроти України.

Дозвольте мені, Шановний Читачу, на цю сміливість, але я тверджу, що українець при кінці 1937-го року не має політичної еластичности поляка з 1914-го р. Це може морально похвальне, але політично шкідливе. Поляки, що в 1914-ім році вважали Москву своїм національним ворогом ч. 1. — не вважали Франції, що мала військовий союз із царатом, за ворога Польщі. Поляки з 1914-го р. не вважали Анґлії ворогом Польщі, хоч Франція за посередництвом свого ґеніяльного міністра Делькасе привела була тоді до анґльо-російської угоди на Далекім Сході. І цій своїй політичній еластичности завдячує Польща своє державне відродження у рр. 1918—19. Москва була тоді побита, хоч союзники Москви були переможцями (ґеографічний велитенський простір, отже все можливе!), а Польща була в найкращих взаєминах з тими переможцями, воєнними приятелями Москви!

Нині старатися передбачувати непередбачні події булоб тільки стратою часу. Ще ніхто тепер не знає, хто, з ким і де буде боротись. Але якщо чужинці повинні докладно знати, чого ми українці хочемо (це досить трудне завдання їм приписуємо, бо в Европі нема тепер майже ніякої української пропаґанди!), то вони зовсім не потребують знати, чи ми їм бажаємо добра чи зла.

„Думки не платять мита" — каже одна приповідка, що є висловом високої політичної мудрости.

Юрій Студинський.

Димісія єгипетського уряду.

Нині рано дав египетський король Фарук димісію урядові Нагаса Паші та поручив Могамедові Магмудові, — що був премієром у рр. 1928—29. — утворити новий кабінет.

ПРИЧИНА ДИМІСІЇ.

Вже давніше дійшло між египетським королем і урядом до конфлікту щодо компетенції. Король запропонував утворити уряд національного обєднання, але теперішній вафдівський кабінет на те не погодився. Алі Мегер подав тоді проект, щоби цей конституційний конфлікт вирішила спеціяльна арбітражна комісія зложена з 6. премієрів, міністрів справедливости і вищих урядовців. Тому, що в тій комісії противники партії Вафд мали би більшість, уряд на неї не погодився.

МОГАМЕД МАГМУД ТВОРИТЬ НОВИЙ ЄГИПЕТСЬКИЙ УРЯД.

Могамед Магмуд підняввся місії утворити новий уряд, до якого ввійдуть представники всіх партій за винятком вафдистів. Супроти опозиції вестиме він компромісову політику.

Українська молоде! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіті"!

Проти понижування греко-католицького духовенства.

Протестаційне письмо о. дек. Ом. Радзикевича до Шкільного Інспекторату в Городку.

На письмо з дня 22. XII. 1937 № III. — 1786/37, в якім Ви, Пане Інспекторе, повідомляєте мене, що не допускаєте о. Антона Поточняка, сотрудника у Вишенці Великій до навчання релігії в школах і домагаєтеся подати Зам. хто має вчити релігії, заявляю:

Не маю нікого, кому можна би поручити цей обовязок. Також сам як парох не можу цього обовязку на себе приймити, бо боюся побиття від п. Патера, який мені вже грозив в однім нахабнім листі, що буде мене бити. Лист маю у себе. Не маю такого здоровля, щоб битися в школі з учителем, до того молодим, здоровим, сильним, а штовхання в груди, як це він зробив з о. сотрудником Поточняком, міг би я переплатити життям. Знаю, що на ніяку оборону не можу від Вас, Пане Інспекторе, числити, бож маю наглядний доказ, що за побиття священника учителем, покарано не учителя, котрий священника при дітях зневажив і бив у груди, а навпаки — зневаженого душпастиря, який приїхав до школи в найкращім намірі учити дітей релігії і рідної молитви, якої учитель у школі не признає.

Протестую проти рішення Шкільного Інспекторату, бо в надісланім тут письмі не подано причини (не кажучи про якесь слідство!), задля якої відбирається о. А. Поточнякові права навчання релігії в школах. Таке рішення малоб лиш тоді значіння, якби було видане по доконанім і переведенім слідстві. Чи вільно душпастиря, який приїздить на науку релігії, бити без найменшої причини при дітях в груди? Чи вільно учителеві писати до старого душпастиря нахабні, образливі листи і грозити йому побиттям? А чейже Пан Інспектор має обовязок справдити ті історії на місці на підставі документів і свідків!

Домагаюсь зарядження і переведення строгого слідства в таких справах:

1) провірити на підставі переслухання свідків факт зневаження й побиття католицького священника учителем Патером у Вальдорфі;

2) прочитати і провірити в присутности моїй і учителя Патера його листи до мене з ріжними погрозами;

Провіріти на місці факт нарушення згаданим учителем рішення Шкільної Кураторії з дня 31. V. 1933 ч. В. Р. 10290/33 в справі молитви шкільних дітей, бо до молитви має право Церква, а не п. Патер.

Прошу і це приняти до відома, що ми, греко-католицькі душпастирі, не є виняті зпід права в Католицькій Державі і маємо право нарівні з іншими громадянами користати з законів.

Прошу приймити вкінці до відома і мою заяву, що і я таксамо не допущу до пониження учителем, сліпим шовіністом, наших святощів, якими є рідна молитва, християнське поздоровлення і наш святий обряд.

Вишенка Велика, дня 29 XII. 1937.

О. Омелян Радзикевич,
янівський декан і парох Вишенки Вел.

Форми непотрібної образи національних почувань.

Парляменти й політики звичайно займаються більшими питаннями й засадничими справами. Життя-ж складається, як кажуть, з дрібничок, і ці дрібнички іноді дуже заважують на укладі та оформленні цього життя. Через те неможливо, а навіть шкідливо стало промовчувати їх.

Північно-західні українські землі мають одну особливо прикру „дрібничку", про яку вже годі мовчати. І тим більше, що ця дрібничка дотикає вже не тільки людської гідности поодиноких осіб, але гідности й чести нашої нації. Маємо на увазі образливий і зневажливий спосіб, з яким звертаються ріжні дрібні урядовці до наших селян.

У той час, коли в містах вищі і нижчі урядовці звертаються до наших селян, кажучи „пан" чи „ви", ріжні возьні, ґмінні секретарі; війти та писарчуки, поліцаї кондуктори, функціонарі державних лісових урядів і т. п. скрізь і на кожному кроці нашому селянинові „тикають", чи буде це молода особа, чи сивий дідусь, чоловік чи жінка.

Ясно, що коли такі нижчі функціонарі влади селянам „тикають", у їх душі аж перевертається від почуття ображеної і пониженої гідности.

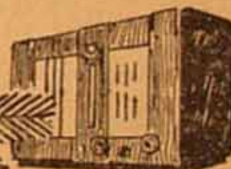
А треба додати, що інтелігентність, свідомість власної людської гідности й почуття чести в наших селян щодня зростає і загострюється, в впарі з цим зміцнюється свідомість та відчування особистої і національної образи та зневаги.

Дотогож ми маємо вже по селах багато інтелігентних рільників — мужчин і жінок, що покінчили по кілька кляс ґімназії чи інших середніх шкіл, навіть і з повною ґімназійною освітою. Чимало є таких, що покінчили колишні „вищі початкові школи", які рівнялися чотирьом клясам ґімназії, ріжні рільничі школи, кооперативні курси, нарешті — які позаписувалися на матуральні та ріжні фахові заочні курси й взагалі своєю начитаністю та інтеліґенцією значно перевищують тих, що з погордою й з помітною ціллю понизити їх звертаються до них на „ти".

Зрозуміла річ, що лихо не лише в самому слові а і в тоні, в якому воно вимовляється. Польські громадяни напевно ще памятають, як російські салдати вимовляли слово „пан" чи „ей, ти, пан!". В їхньому „пан" було іноді більше призирства й зневаги, ніж могло бути у слові „ти". Таксамо й у нас — у цьому слові „ти", зверненому до селян чи селянок і сказаному в невідповідному тоні, українці відчувають подвійну зневагу.

На цю „дрібничку" може-б ми й не звернули уваги в пресі, якби до цього „ти" скрізь і на кожному кроці не доходили ще й такі епітети як „хам", „гад", „дзіч". Без цих епітетів „зносини" з нашими селянами стають майже тим,

ІВАН ЦУРКОВСЬКИЙ. 6

Землячка на чужині.

(Докінчення)

Але поет передовсім підкреслює у Марусі та в Заїри силу їх почувань. Це героїні життя, так як і Катруся у драмі „Байда", яка віддаючи лицареві руку іде

На трудну жизнь як героїня жизні
На волю жертву і на волю муку.

Маруся занедужала довідавшись, що Левко дістався до неволі і що жде його кара, вона готова на все, щоб його ратувати. Готова віддати свої царські палати і сотню літ щасливого життя. Заїра згідна у тому з Марусею.

Коли готова, то й віддай, царице,
Як оддалаб і я за Кантеміра,
На небесах твій дух возвеселиться.

Поет зробив Заїру, дочку бранки, „що золотим волоссям і очима виявляла тип найкращий України", повірницею Марусі, а діяльоґ тих обидвох жінок у шостій пісні належить до кращих місць у поемі.

Після поливу почувань у дуеті Марусі і Заїри наступає у VII-ій пісні понура, на два хори, скарга козаків-невольників, замкнутих у грязькій, темній башті, прозваній Чорною.

Темою нагадує сема пісня дві козацькі думи: про Олексія Поповича та про Марусю Богуславку; і Куліш у своїй думі підійшов під народній склад та голос, хоч прибрав її у строгу форму і хоч та форма дуже наближена до грецького гексаметру. Після скарги невольників і тюремної темряви показана на тлі чудової декорації, у сяєві, блискуча поява Марусі Богуславки та її зустріч з Левком Кочубеєм.

Про ту появу козаки оповідали пізніше, як про яке чудо:

І це... о Господи! чудовна в тебе сила!...
Отверались двері в нас дубові у хурдизі...
Явилась Пресвята у світозарній ризі,
І сяєвом своїм нам очі посліпила.
Попадали ми ниць, і чули чудотворний
Небесний глас її, мов янгольське співання;
І смород і багно і мрак вертепний чорний —
Почезло все мов сон; і часте отамання
З приковів і кайдан мов в сміття отрусилось
І зноє на степу, на морі опинилось.

Хоч за основу поеми послужили дві козацькі думи, то між ними і думою Куліша у змісті велика ріжниця.

У думі про Олексія Поповича козаки не почуваються до більших прогріхів, сповідається та кається тільки один із них, старшина, якого вони вважали за зразок правоти, за свого морального провідника; його покора причинюється до їхнього ратунку. У Кулішевій думі навпаки: вчинки одного грішника з козацької думи і то дуже перебільшені поширені на всіх козаків, а тільки головний отаман Левко Кочубей проголошує свою правоту, своє лицарство без плями, дорікаючи решті козацтва, що воно своїми ледачими вчинками спричинило лихо. Це очевидно відгомін зудару Куліша з українським громадянством.

У козацькій думі про Марусю Богуславку оповідається про сімсот невольників, що тридцять літ пробувають у камяній темниці; у Куліша їх тільки сорок без одного самого отамання. Куліш не пішов за народньою думою, мабуть тому, щоб не виявляти турецької жорстокости; в одній з попередніх пісень дієві особи з турецького світу хвалять магометанське милосердя, яке з повеління корану простягається і на невольників.

Маруся у козацькій думі потурчилася, побісурменилася „для роскоші турецької, для лакімства нещасного", у Куліша вона почувається нещасливою на чужині та вижидає повороту на Україну.

В поемі Куліша Маруся дарує козакам дорогу ґалеру та золотий скарб, про що нема згадки у козацькій думі. Тут поет згадує другу землячку, якої риси переніс на свою героїню; це немов алегорія, яка вказує на те, що наша письменниця у своїх творах дала скарб своєму народові, а українським письменникам відкрила „золоте дно", з якого вони будуть черпати.

Врешті: Левко Кочубей, котрого устами промовляє тут автор, картає козаків за те, що вони натякають на потурчення Марусі ради лакімства і панства; „не вам її судити" — каже — та віддає їй велику хвалу на прощання. Тут автор має знов на думці нашу письменницю і можна приняти, що це місце віддає справжню тодішню його думку та почування. Осамітнений, на чужині, не маючи як вертатись на Україну, він не має вже докору для неї, і не тільки те, він у своїх споминах захоплюється її образом з того часу, як вона явилася мов чудо; бачучи тепер рідну мову споневіряну, у пониженні він з тим більшим спочуттям та почитанням глядить на ту, що у скарбницю тої мови вклала такий дорогий дар і тим даром — щоб ужити слів Шевченка — наче отворила землякам двері на волю.

Ось цей знаменний кінець прощання:

чим стає їжа без соли. Обовязково вони „посолюються“, а іноді ще й „приперчуються“ такими епітетами, які друком не можна повторити.

Авторові цих рядків доводилося не раз вислуховувати жалі інтелігентних, освічених селян на подібні образливі „тикання“, „посолені“ та „приперчені“ звороти. Про такі епітети як „глупі“, „дурень“, „туман“ і т. д. вже й не кажемо.

Для ілюстрації наведемо приклад з недавніх днів. До станиці державного лісу в С—чах прибуло кількадесять селян з південних сіл Луччини щоб купити дров. Перші купили й відїхали, решті оголошено, що більше дров не продають. А деякі прибули за 30—40 кільометрів. Якже їхати додому без дров? Тож чекають і раз-у-раз стукають у віконце. Відчиняється воно й чується з нього голос:

— Чого ще чекаєте хами?

Селяни починають благати, щоб таки продали їм дров. І нарешті доблагалися радісного дозволу:

— Видати цим, гадам!

А серед цих селян був середнього віку хлібороб, що скінчив вищу початкову школу, селянський поет, твори якого не раз уже друкувалися в ріжних часописах і календарях. Подумаймо, що мусів переживати він, почувши такі слова лише за те, що хотів за гроші купити дров, бо родина мерзла в хаті?

Нам здається, що вічне нацьковування проти українського народу ріжних „бруковців“, безкарне вживання ними цих самих епітетів — оце одна з тих „дрібничок“, з яких складаються настрої нашого життя.

Не нам говорити про це, як відбивається подібне трактування цими найменшими чинниками українського селянства на взаємних двох громадянств, а також і на ширшому житті, що виходить поза межі наших етнографічних теренів. Але ми не можемо не говорити про це, коли подібне „тикання“ та подібні епітети не лише ображують людську та національну гідність нашого народу, але й провокують наше селянство.

На чию користь?

Коли говоримо про згадану „дрібничку“ нашого життя, доторкнемось ще одної сторони її: не завжди скриваної ненависти до українського селянства, навіть і до цілого народу, до всього українського, що власне виявляється в тоні цього „ти“, і в цих епітетах, і в самій поставі супроти українців.

Деж джерело її? Чим і де український нарід скривдив чи кривдить сусідів, що в них призбиралося стільки цього негативного почуття? Здається, що ввійшовши в склад держави, в силу рішення долі, наш нарід приніс з собою багате „віно“: підсоння, землю, копалини, ліси, свої сили що витворюють ріжні цінности й необхідні гроші на податки, і т. д. За щож його так трактувати? З якого джерела випливає це недобре почуття?

Крім того, що український нарід хоче жити й бути самим собою, іншого джерела не бачимо. Чи за це таке відношення до нього?

Знову можна частину вини перекинути на карб отих „бруковців“ та тих гура-патріотів, які думають, що озлоблюючи та провокуючи українські селянські маси, працюють для добра держави. Думаємо, що вищі чинники є іншого погляду.

Та чи не моглиб вони у загальному інтересі не лише приборкати цих гура-патріотів, але й занятися перевихованням їх?

О. С—ський.

Нова українська промислова станиця.

СТОЛЯРСЬКА КООПЕРАТИВА УКРАЇНСЬКИХ МАЙСТРІВ У ЛЬВОВІ

Ще 4. м. м. відбулися перші сходини українських столярських майстрів Львова та околиці, на яких вибрано організаційний комітет, що мав перевести підготову до чергових сходин, які й відбулися 28. м. м. На ці другі сходини прийшло 53 столярських майстрів. Були теж представники Пром.-Банку, РСУК-у, КІР-у і Т-ва „Праця“. По вислуханні рефератів пп. Равлика, Шухевича та інсп. Стернюка вирішили присутні на тих сходинах оснувати столярську кооперативу і вибрали теж комітет, зложений із 10 осіб, який мав занятися підготовою та переведенням установчих загальних зборів нової кооперативи.

Загальні збори відбулися 5. грудня ц. р. На цих зборах ухвалено статут кооперативи, яка дістала назву „Архо“. До нової кооперативи приступили столярські майстри Львова, Винник, Підберезець, Миклашева і Чижикова. Кооператива згуртувала найкращих українських майстрів-столярів, які вже вспіли здобути собі признання не тільки у Львові, але й у цілому краю. Зокрема між членами нової кооперативи є відомі майстри найвибагливішої кімнатної обстанови. Завданням нової столярської кооперативи є подбати про закуп потрібних матеріялів, про першу обрібку та очевидно і про збут столярських виробів.

Столярі, члени тієї нової кооперативи, рішили дати покупцеві за дешеві гроші першорядний товар і давати за свою роботу повну запоруку — не тільки свою особисту запоруку, але й запоруку своєї кооперативи „Архо“. Новообраний виділ дає теж зпоруку, що праця кооперативи піде справді наміченими шляхами і причиниться не лиш до розбудови ще одної ділянки нашого промислу, але й до розбудови нашого господарського життя. Є надія, що нова кооператива стане поважним кроком вперед до скріплення українського ремесла.

Нова кооператива має вже свою домівку при вул. Вірменській ч. 25, І. поверх, де заінтересовані можуть діставати всі потрібні інформації кожного дня від год. 11—12.

Тепер слово за громадянством, яке повинно піти на руку своїм ремісникам та підтримати їх у важких початках, віддаючи кооперативі „Архо“ ріжні свої замовлення. Також всі українські столярі повинні для свого добра стати членами своєї кооперативи і причинитися таким чином не лиш до її скріплення, але й одночасно до скріплення свого власного добробуту.

„Духу мій!“ проректа вона, зблідши і сплівши руки:
„Наступила хвилина гіркої земної розлуки...

Знай ніколи тебе, я коли я так не любила,
Як у нужді стрешенній, в багні і в кайданах узріла!“

Приступи, щоб по всій Україні та слава повстала,
Що велика цариця тебе ув уста цілувала“.

Приступив і упав на коліна, і серце замерло...
Покотилось із рук у цариці султанове берло.

„З твоїх уст я п'ю смерть“, проректа вона:
„Добре се знаю,
І кончину свою поцілунком солодким витаю“.

І закрилась полою своєї царської порфири,
І побігла, покинувши берло в руках у Заїри.

„О спасибі-ж тобі, похвало України велика,
Що ти нас слобонила з цього бесурменського лиха!“

Козаки, стрепенувшись як мурі ведмеді, казали
І хрести величезні на себе ридаючи клали.

„Хоть потурчилась ти ради лакомства і панства
небого,
Молитов по Вкраїні й пісень про тебе буде много!

Спасемо ми гуртом від гріхів твою душу убогу,
А до турчина знайдемо лучшу не пішу дорогу.“

Обізветься Левко Кочубей, і гуде його голос,
Мов той дзвін великодний, і звяв у коминик'в волос:

„О сліпе ви бурлацтво! не вам її душу спасати:
Її на небі жде непорочна Ісусова Мати.

Ось галера блищить золота перед нами: рушаймо,
І Мазуєнну славу із роду та в рід передаймо!“

Українці в Параґваю.

Незавидне життя українських кольоністів. — Правда перемогла. — Українські організації — Московські хулігани проти українців. — Комітет опіки над українськими емігрантами ім. М. Заячківського.

Попри Бразилію й Арґентину Параґвай треба вважати новішим тереном української еміґрації. Раніше їхали туди поодинокі особи, головно в цілях заробітку. Десь к. 1930. р. еміґрація українців до Параґваю почала прибирати більш масовий характер. Не зважаючи на комунікаційні трудноші, почали туди їхати родини на поселення. Манила їх дешева земля і перш за все летючки ріжних агентів, головно голосного у свій час московського генерала Бєляєва, який за терен своєї аґітації вибрав Волинь, Холмщину та Полісся. На терен Галичини ці летючки не траплялп.

Що українська еміґрація до Параґваю збільшилася, цього доказом теперішнє число наших людей у Параґваю, яких є вже 15 тисяч душ. Це будь-що-будь поважна скількість, так що після Бразилії й Арґентини Параґвай став тепер важним осередком української еміґрації в Полудневій Америці.

Важко доводилося привикати нашим людям до нових умовин життя в Параґваю, який так ріжниться під кліматичним та господарським оглядом від старого краю. **Важка праця** від світанку до пізної ночі, журба за прожиток, захитували нераз найбільшими смільчаками.

Щоденні злидні українського переселенця не вичерпуються ще тим ствердженням. У боротьбі за щоденний шматок хліба український переселенець мусів ще вести іншу боротьбу: **в обороні свого національного імени і своїх прав.** Цю боротьбу виповіли йому московські авантуристи, що навіть у далекому Параґваю зуміли найти вигідне гніздечко. На їх чолі станув денікінець Бутлеґеров, який за ціну того, що брав участь у болівійсько-параґвайській війні, в нагороду став директором українських кольоній.

Свою працю п. Бутлеґеров зачав від того, що почав агресивно виступати проти всього, що українське. Заборонив українським переселенцям уладжувати культурні та економічні зібрання, уладжувати концерти й забави, замкнув українську школу на кольонії Уру-Сапукай, здер український прапор і викинув на вулицю. Попри це де міг, там шкодив перед параґвайською владою українцям, представляючи їх всюди за комуністів, хоч у ту саму пору помагав шпонтись комунізмові, позавиному не видуманому комунізмові, серед московських еміґрантів.

Слідами п. Бутлеґерова пішли його однодумці, не жахаючись найбільш варварських метод боротьби. **Пять трупів українських кольоністів** — це доказ московської озвірілости.

Але правда перемогла! Українські переселенці рішили всіми силами протиставитись московській нагінці. В тій цілі покликано до життя **Український Центральний Організаційний Комітет**, на чолі якого станув найстарший український емігрант, п. І. Падучак, як голова і п. І. Палятинський, як секретар. Як плян своєї діяльности згаданий Комітет намітив: увійти у порозуміння з параґвайським урядом, щоб йому вияснити положення українських переселенців у Параґваю та домагатися припинення московської нагінки, дозволу на заложення товариства „Просвіта“, бібліотек і головно кооператив.

Праця Комітету мала іневичайний успіх. Делеґати параґвайського уряду відвідали українські кольонії, де переконалися, яка велика була московська брехня. У висліді відпали всі заборони закладати українські культурні та економічні установи.

Великим днем українських переселенців у Параґваю треба вважати день 11. червня 1937. р., коли то в місті Енкарнасіоні зібралися делеґати всіх українських кольоній, щоб відкрити товариство „Просвіта“. Реферат про положення української еміґрації в Параґваю виголосив п. І. Палятинський, після чого вибрано управу товариства у складі: голова І. Палятинський, заст. І. Мартинюк, секретар М. Кушлій, скарбник О. Бачун, заст. П. Кузьмович, члени В. Король, А. Винниченко і М. Рабчук. Згідно зі статутом покликано такі секції: Комітет опіки над українськими емігрантами ім. М. Заячківського, Комітет кооперації, шкільництва, релігійно-моральної опіки, літератури й музики, фізичного виховання, жіночий, допомогового фонду і музею. Від цього дня почалася оживлена праця, що тріває по нинішній день. Голова товариства п. І. Палятинський обїхав усі українські кольонії і скрізь позакладав філії товариства. Створено теж низку кооператив.

Українські переселенці чуються сьогодні бадьоріше та бачать, що вони сила, з якою числяться.

Економічний огляд.

ЕКОНОМІЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ.

III.

Коли дитина питає щось з економічної теми, то не треба її збувати мовчанкою або заввагою „ти ще того не розумієш". Навпаки треба так говорити, начеб дитина була вже доросла. Діти більше розуміють, як це нам здається.

Якщо самі не визнаємося на економічних справах, то спитаймо когось, хто розуміє, або прочитаймо в книжці, але дитині відповідь засіди даймо і то правдиву. Ніколи не треба дітей дурити, бо коли переконаються, що ми їх дуримо, перестануть нам вірити, нас шанувати, нас любити, а пригорнуться до таких осіб, що зміли приєднати наші діти до себе, а це може бути шкідливе й небезпечне.

Якщо будемо діти дурити в господарських справах або з легковаженням про господарські діла говорити, то діти привикнуть до нереальних річей, до бляґи, до лінивства, до легковаження праці. Всяка брехня є початком невдач. Всяке пустомельство, всяка поверховність скорше чи пізніше пометиться.

При економічному вихованні не треба: 1) пожадати чужої річи; 2) затягати легкодушно позичок; 3) заздрити іншим.

Дитину треба вчити, щоби не рухала чужої речі, а якщо вона такої речі не має, то треба або таку річ для дитини придбати, або пояснити, що нема звідки і защо її роздобути. Нехай навчиться вдоволятись малим. Годі розвивати в свому серці завистъ чи хапчивість, коли другий щось придбав важким трудом і посвятою. З нього тільки приклад можна собі брати, але його річей не рухати ані не заздрити йому. Та разом із тим треба своєї річи берегти, щоби другий нам її не вкрав або не знищив, треба свого інтересу боронити, бо це є вислід нашого труду, наших заходів, чи нашого хисту і таланту.

Дуже легка річ позичати від когось книжку, гроші, ножик чи радирку, але треба позичену річ звернути на час і в доброму стані. Заки позичить дитина, хай застановиться, чи дійсно ця річ їй потрібна. Якщо ні — то не треба позичати. Запитайте дитину, чи булоб їй приємно, якби хтось позичив у неї щось, а не віддав. Вона відповість, що це булоб неприємне. Отже хай і вона не робить такої прикрости другим.

Зі справою позичання вяжеться справа **дотримування слова.** Коли обіцюю товаришеві, що прийду в 16. годині, то маю наперед застановитися, чи дійсно буде це можливе, бо може в тій порі вже щось іншого я обіцяв або маю тоді інше заняття. Таксамо, якщо обіцюю, що книжку чи гроші віддам у суботу, то мушу віддати точно, так як обіцяв.

Хто дотримує слова, хто є точний, той має 90 відсотків певности, що його люди шануватимуть і любитимуть.

Словність і точність мають вартість для нас і для інших. Для нас тому, що будучи точними не тратимо непотрібно часу, що нам вірять і другим разом знов нам позичать. Ці дві прикмети — економічні теж для інших, бо люди не потребують вичікувати на нас і гайнувати час, бо другі мають певність, що їх гроші чи ін. речі у нас не пропадуть. Пять хвилин опізнення в слові приносить більше шкоди, як опізнення до поїзду.

IV.

Не треба за кожне діло, за чемність чи за пильність — за кожним разом давати нагороди дитині, бо дитина звикне до нагород і не буде з власної охоти чемна, пильна та працьовита. Тоді виробиться у неї матеріялізм. А в житті не кожна чеснота стрічає нагороду й признання.

Безперечно кожний повинен дбати про свої справи, про свій інтерес, не повинен марнувати своїх сил і надбань, але це не сміє діятися зі школою інших. Крайній, дикий матеріялізм витворює хапчивість, безоглядність і вони ще більше поглиблюють загальну нужду, так звану повоєнну скруту.

Відносини в цілому світі тепер ненормальні, нездорові. **Тільки економічним вихованням дамо дітям змогу орієнтуватися і критично глядіти на господарські відносини.**

Економічно вихована одиниця, одиниця, що розвинула в собі змисл господарности, буде змагати до поправи свого господарського положення. Колиж одиниці поправлять своє матеріяльне положення, то тоді в сумі поправляться економічні відносини загалу, тоді появиться добробут.

Д-р О. Бариляк.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ФАХОВЕ ДОШКОЛЮВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ.

Бранжеві курси, що їх влаштовує час від часу (досі були два) Союз У. Купців у Львові, стали зразком також для краю. Вже відбулись подібні курси в Станиславові і в Яворові, а в деяких інших місцевостях країна стала відчитова фахово-освітна акція. Союз У. К. улаштовує в II-ій половині січня (від 23. I. до 5. II.) третій з черги бранжевий курс в приміщенні Куп. Гімназії Р. Ш. у Львові і при помочі вчителів цієї школи. Зазначити треба, що поляки поставили фахове дошколювання своїх купців дуже добре. На деякі такі курси втягають наших сільських хлопців.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПРОФ. С. ГЛОМБІНСЬКИЙ ПРО ЗНИЖКУ ДИСКОНТОВОЇ СТОПИ.

У щоденнику „Слово Народове" критикує проф. Гломбінський ті часописи, що в оцінці знижки дисконтової стопи пішли за далеко, ба навіть заговорили про дешевість гроша в Польщі. Так воно на жаль не є, бо в Польщі нема безпосередньої звязи між відсотковою стопою в краю і банковим дисконтом. Відс. стопа в краю є 10%, а в інституціях, що користають з кредиту Банку П. — 9 і пів %, при вкладах 10%. Від нового року обнижиться вона ледви на пів проц. У своїх дальших виводах проф. Гл. вказує на болючий брак кредиту взагалі для „малих" людей, які не мають відповідного доступу до банків. Вкінці вказує він на конкуренцію, яка виростає для всіх вкладів з боку державних папер'в, які — як льокати — сьогодні куди рентовніші.

БЕЗВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКОВІ КАСИ ПРИ ПАРОХІЯХ У ЛЬВОВІ.

Обговорена вже в нас на цьому місці польська і жидівська акція безвідсоткового кредиту зростає постійно дальше. **На днях** заложила також Конгрегація Польських Купців окрему безвідсоткову касу. Тепер працює у Львові 11 кас, 6 вони **при всіх більших парохіяльних костелах.** Крім широкої підтримки польського громадянства отримують вони субвенцій. Як відомо з подачі, зложеної на спільному засіданні 15. п. м. — такі субвенції дали: Гал. Каса Ощ., Малопольське Т-во Кред. Земське, Банк Зайончку Сп. Зар. і Банк Цукровництва. З кас безвідсоткового кредиту користають дрібні купці і ремісники.

На днях відбулась теж річна нарада т-ва „Цекабе" — жидівських безвідсоткових кас. Зі звідомлення дир. Гітермана довідуємось, що кількість тих кас зросла до 825. Відновили свою діяльність нечинні каси. Щоб прийти з поміччю сільським жидам, що втратили тепер засоби прожитку через християнську конкуренцію в торговлі, рішено при касах у поодиноких містах і містечках потворити „секції сільських жидів". Праця творення нових верстатів праці обняла вже 102 міст і проходить з успіхом. „Джойнт" в Америці, що субвенціонує жидівську акцію безвідсоткового кредиту, створив тепер у себе окремий департамент, якого обовязком є звязувати земляків в Америці з касами безвідс. кредиту в їх родинних містах.

ВІДСОТКИ ПРИ КРЕДИТОВОМУ ЗАКУПНІ ШТУЧНИХ НАВОЗІВ.

З уваги на обниження дисх. стопи Поль. Банку, фабрики шт. погноїв у Мосціцах і Хожові обнижать від 1. січня 1938 опроцентування векслів до 4.5% в річному відношенні.

У ЛЬВОВІ РОСТЕ ЧИСЛО „КРАМІВ ХШЕСЦІЯНЬСКІХ".

В четвер 23. п. м. посвячено четверту з черги крамницю, що має вивіску „Танє крами хшесціяньске". Міститься вона при вул. Замарстинівській 112 (досі три: в Ринку, на Личакові і на Баторія). Організує ці крамниці Виділ Господарчи партії ендеків разом з Т-вом Польських Купців. Продають у них артикули ріжних бранж. Власниками окремих відділів є окремі люди.

СВІТОВА ХРОНІКА.

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО ТЕПЕР СЛАБШЕ ЗАСОБЛЕНЕ НІЖ ПЕРЕД КРІЗОЮ 1929 Р. — ПОТРЕБА ДИНАМІЧНОГО ДУМАННЯ. — ОПТИМІЗМ УСЕ ТАКИ ПЕРЕВАЖАЄ.

„Дер Дойче Фольксвірт", орган д-ра Шахта, приніс у найновішому числі м. і. цікаві думки самого **д-ра Шахта**, як і відомого президента берл. Інституту Конъюктуральних Дослідів, **д-ра Е. Ваґемана.** Шахт, вказуючи на цікаві обставини, з яких виросла теперішня госп. конюнктура в світі (реалістична політика авторитативних держав, самопоміч поодиноких держав уступлення господарським теоріям і політичним доктринам, тощо), радить уважтись поважно за політику госп. відбудови в цілому світі. Свобідний здебільша розвиток економіки, хоч є вигідною методою, проте небезпечний. Світове господарство ввійшло в крізу 1929 р. з великими резервами. Сьогоднішні засоби куди слабші. Отож треба закинути статичне думання, яке втримує давні права й обовязки з того титулу, що — мовляв — **так колись бувало.** Треба думати динамічно. Всі мусять найти можливість життя, бо тільки тоді істнувати буде мир поміж народами.

Д-р Веґеман аналізує сучасне господарське положення світу, при чому не добачує загрозливих у ньому симптомів недуги, як це твердять песимісти. Він рішучо заперечує можливість повороту подій з 1929 до 1932 року. Щоправда — подекуди слушною може бути скептичність щодо розвитку господарської ситуації в Злуч. Державах П. Америки. Але там є такі знаменні умовини, що при відповідній господарській політиці вже в найближчому часі може бути осягнена конюнктура з минулої весни ба навіть ця конюнктура може стати куди краща.

При цій нагоді згадаємо, що „Курєр Варшавскі" приніс у різдвяному числі анкету п. н. „Від крізи до конюнктури". В анкеті висказались м. і. визначні економісти: проф. Крживановський і проф. Гайдель. Оба вони передбачують депресію, яка мусить звитись. Проф. Гайдель оглядує навіть рік 1938, хоч „не пересуджує її натуги", ба навіть робить надію, що не буде вона так сильна, як остання кріза. Щодо Польщі заявляє: Брак у нас виразного оживлення (бум-у), може спричинити те, що й депресія буде в нас пізніша і менше глибока. Та не здається мені, щоб нам удалось її уникнути. Потішаючи ради свят, додам, що економісти очікуватимуть поправи около 1941 р." Проф. Крживановський виявляє більший оптимізм, хоч поворот госп. скрути і на його думку „неуникньонп".

—o—

З нашої кооперації.

ЗА ПЛЕКАННЯ КООПЕРАТИВНОЇ ТРАДИЦІЇ.

Вже кілька разів підносив Госп. Кооп. Часопис потребу плекання кооперативної традиції на місцях. Засобом до цього мають бути архіви матеріялів, документів, світлин, річевих памяток, що відносяться до історії даної кооперативи, святкування ювилеїв праці поодиноких заслужених осіб для кооператив, писання хроніки кооперативи і т. п. Окрім того рішив Ревіз. Союз Українських Кооператив заснувати при своїй бібліотеці окремий крайовий архів, в якому будуть збирати річеві кооперативні памятки загально-українського значіння.

ШВАЙЦАРСЬКИЙ „ДЕР ҐЕНОСЕНШАФТЕР" ПРО УКРАЇНСЬКУ КООПЕРАЦІЮ.

У ч. 48 тижневика „Дер Ґеносеншафтер", офіційного органу швайцарського союзу (Ф. О. Л. Ґ.) появилася статейка про українську кооперацію під Польщею п. н. „Дас украініше Ґеносеншафтсвезен ін Полен ім я. 1936". В статейці подані дані зі збірного біляncу наших кооператив за 1936 рік, суми поодиноких позицій біляncу, як власне майно, резервовий фонд та вкладища, а дальше рухомости і нерухомости, сума товарових довжників у споживчих та сільських кооперативах та сума вкладок у кредитових і т. п. Зокрема подало запас товар'в в низових кооперативах, повітових союзах та централях та суму загального зиску брутто. Усі дані подані на основі книжечки „Дас украініше Ґеносеншафтсвезен ін Полен", виданої Ревіз. Союзом У. К. з нагоди цьогорічного Міжнародного Кооперативного Зїзду у Парижі.

КОНКУРС ГОСПОД. КООП. ЧАСОПИСУ НА СТАТТІ ПРО НАШ ДОМАШНІЙ ПРОМИСЛ ДАЛЬШЕ ПРОДОВЖЕНИЙ.

Конкурс Госп. Кооп. Часопису на статті на тему: „Домашній промисл у моїй околиці" дав досі дуже цінні матеріяли. В 1937 р. поміщено 19 статтей, надісланих на цей конкурс, з яких кожна дає докладні матеріяли про ріжні види домашнього промислу у ріжних селах та околицях Східної Галичини. Тому що ціла низка конкурсових статтей не могла ще досі бути поміщена і що статті дальше ще надходять, Редакція Г. К. Ч. рішила продовжити конкурс ще до 1. липня 1938 р. Окрім конкурсових премій, які будуть розділені після укінчення конкурсу, Редакція платить невеликі премії 5—15 зол. за кожну видруковану статтю, як нагороду за вложений труд.

НОВА КРАМНИЦЯ КООП. „РІЯ" У ЛЬВОВІ.

Крайове Пасічниче Обєднання „Рія" відкрило з днем 25 листопада другу крамницю у Львові, а іменно при вул. Городецькій ч. 14. Кооператива продає крім ріжнородних медів, високогірських-карпатських, гірських-десерових, липових, подільських, волинських — ще овочі, гриби, соки, медові тіста і т. п. Отже тепер ця кооператива має дві крамниці у Львові, а саме при вул. Руській ч. 20 крамницю ч. 1 та нову, при Городецькій ч. 14 крамницю ч. 2.

РУХ ЧЛЕНІВ В Р. С. У. К.

На засіданні Дирекції Р. С. У. К. дня 15. XII. 1937 р. принято в члени Р. С. У. К. 7 нових кооператив.

В. Л.

Сторінка без політики.

ХОДЖЕННЯ ПО ВОГНІ.

В середневіччя переводили доволі часто „пробу вогню", яка мала рішати про вину чи невинність людини. Підсудному веліли вкладати руку в жар або ходити по розпаленім залізі. Подібну історію читаємо теж у „Трістані та Ізольді". Дехто переходив через таку пробу переможцем, що вважали тоді виявом чудодійної Божої сили.

Англійський письменник Ітс Бравн описує „попис" ходження по вогні, який бачив в Індії. В Індії часто уладжують такі ходження по вогні, але майже завжди вночі, чергуючи їх з танками, співами, боротьбою слонів. У таких умовинах важко досліджувати само явище ходу через вогонь. Зате куди цікавіший був дослід, уладжений в городі одного льондонського передмістя перед комісією, зложеною з лікарів, заходом виділу льондонського університету для фізичних дослідів.

„Вогонь" що через нього треба було перейти — це був рів, глибокий на 40 цм., довгий на 4 м., широкий на півтора. В ньому наложили 4 тони дубового дерева та присипали згори верствою деревного вугілля. Те все розгорілося добре під подувами вітру, температура згори була 540° Ц, з низу ще вища. Температуру міряли термоелектрично і вона була безсумніву якнайдокладніша. Граблі, якими вирівнювали поверхню, відразу спалахнули. Здавалося, що неможливо перейти через той жар і не спалитися при тім.

А всеж таки...

Перед вогнистим ровом станув Ахмед Гусайн, професійний вогнехід, мусулманин із Коуворе; він молився деякий час до Аллаха і відтак станув у розжарене вугілля та запався в ньому по кістки. Трьома великими кроками перейшов він здовж цілий рів за півтори секунди, зуживаючи на кожний крок не більше як пів секунди. Лікарі дослідили його ноги перед і по вогнеході: вони були однакові. Підошви були білі та мягкі; на них не було ні сліду попарення. Ахмед не мав навіть такого згрубіння підошви, як мають завжди люди, що ходять босоніж. Ахмед ходить завжди у черевиках. Він запевнював, що може перейти через рів ще у двоє довший, одначе не довший, бо відтак його психічна сила могла би імовірно вичерпатися.

Згодом перевели найдивніший експеримент. Ахмет обіцяв перевести крізь вогонь добровольців — одначе під умовиною, що будуть у нього вірити, додержать йому кроку та що при переходженні не будуть думати про вогонь.

Спершу зголосилося трьох добровольців. Всі вони станули перед ровом. Ахмет знову почав молитися. Один із добровольців узяв Ахмета за пояс, двох інших держав Ахмет за руки. Ахмет дав знак і всі чотири швидко перейшли через рів. Один по дорозі скрикнув: „Ов, алеж горячо!" Як тільки вийшли, лікарі оглянули їх ноги: вони були непопарені. Той, що нарікав на горяч, зробив чотири кроки замісць трьох, бо спотикнувся на якийсь сучок. Усім вдалося не думати про вогонь.

Тепер зголосилися ще два добровольці, які перейшли через вогонь без помочі Ахмета. Перший перейшов через вогонь так само спокійно та певно як Ахмет, другий зробив чотири кроки і міцно попарив собі ноги.

Навіть за годину ноги Ахмета були без міхурів, в добровольців ноги були легко попарені, в одного сильно попарені.

Бравн каже, що кожний може стати вогнеходом, хто тільки виробить у собі тверде переконання, що вогонь нічого йому не пошкодить. Добровольці, що йшли з Ахметом зазнали не менші попарення, як ті, що йшли самі. Тільки ті, що зробили чотири кроки, замісць трьох, попарилися гірше. Лиш Ахмет не зазнав ніякого болю ні попарення. Мабуть він одинокий мав рішучу певність, що йому нічого не буде, всі інші мали все таки деякі сумніви. Оту самопевність можна би в собі поволі виробити так, як виробляємо память або силу волі. Чому така самопевність спасає перед жаром — це вже інша справа. Може тоді ноги не пріють, так як пріють у тих, що бояться і їм вогонь шкодить не так швидко. У людині скривається, як відомо, ще не одна таємна сила.

Одне певне: хід по вогні перестав бути чудом — це зовсім природне явище. **Фр.**

—o—

Як славні люди святкували Різдво.

Король Юрій VI.

По церемоніялі, заведенім ще королем Юрієм V., королівська рідня святкувала Різдво у Сандрінгемській палаті. Рано відбулося в палатній каплиці богослуження. Юрій VI. любить так як його батько слухати церковну різдвяну музику.

В год. 12. 30 хв. королівська родина снідала. День 25. грудня — це день уродин двох членів королівської родини: княжни Ґльостерської, яка саме скінчила 36 літ і маленької княжни Кенту, Олександри, яка вродилася рівно рік тому.

В 3. год. пополудні Юрій VI. перейшов до свого кабінету і за прикладом свого батька звернувся він крізь радіо зі святочним привітом до народів британської імперії.

Вечором відбувся традиційний баль для двірських урядовців і прислуги Сандрінгемської палати. На тому балі був теж король і королева.

Б. цісар Вільгельм.

Свят-вечір у домі б. цісаря був доволі сумний. Ніяких гостей не було, тому, що княгиня Герміна, жінка Вільгельма, недужа. Все таки для прислуги засвітили ялинку. Б. цісар і його жінка снідали окремо. Відтак Вільгельм роздавав убогим дарунки, одяг та дрова, власноручно самим екскайзером нарубані.

Гітлер.

1.300 ветеранів націонал-соціялістичної партії стрічали Різдво у славній мінхенській пиварні, де відбувалися перші сходини партії. Гітлер перебув у товаристві своєї старої ґвардії доволі довго.

З Мінхену виїхав він до Берхтесґаден. Перший день Свят перебув він зі своєюріднею. Ніяких гостей тоді не було.

Рузвельт.

Свят-Вечір і Різдво перебув президент Злучених Держав у родинному колі. До Білого Дому приїхала мати президента зі своїми внуками. Рано кинулися вони всі до комина за подарками, яких було більше, ніж діти сподівалися. Захопленню і радости дітей не було просто міри. Рузвельт і його жінка до пізного вечора розкладали під комином забавки, ласощі та інші дарунки.

На Різдво засвітили в Білому Домі ялинку. До окремих кімнат президента проведена складна система телефонічних ліній. Багато членів родини президента нема в Білому Домі. Одні недужі, другі на виїздах. Завдяки згаданій системі телефонічних получень усі вони могли брати участь у святочних розмовах, які велися підчас свят у Білому Домі.

Оттак перебули Різдво деякі славні і колись славні люди, які кермують долею світу.

Помилка, що принесла багатство.

Заробити гроші на біржевій грі доволі важко. Виграти майно на льотерії, або розбити банк у Монте Карльо — ще важче. Але стати міліонером завдяки помилці — такі історії можливі хіба в американських фільмах.

Проте така подія трапилася і то не на яві, лиш у дійсності, навіть не в Америці, лиш в Австрії, яка живе собі тихим міщанським життям і її мешканці зовсім не пускаються на бистрі хвилі пригод та ґешефтярських карієр. А всеж таки в тій малій Австрії завдяки помилці став незамітний, малий урядовець одного з віденських банків Ерик Шнек міліонером.

Шнек має 52 роки. За час своєї довголітньої служби вдалося йому заощадити 1.500 шилінгів — суму невелику, та для нього вона була цілим маєтком. Перед двома тижнями Шнек рішив дозволити собі на першу в житті розтратність. Він виїхав із жінкою до Будапешту, щоб трохи повеселитися та відпочати.

Подружжя Шнек приїхало до мадярської столиці й почали ходити до театрів, ресторанів, кабаретів... Одного дня, читаючи рано часопис, Шнек став розмірковувати питання, яку ролю грає в житті людини щастя й випадок. Під впливом тих думок прийшов він до такого висновку:

— Ціле життя виконував я біржеві доручення клієнтів. Чомуж не спробувати мені раз і самому рисковної гри на біржі і не пошукати щастя?

Від таких думок до діл близька дорога. А що в таких випадках, де йде про якнайшвидше рішення і виконання того рішення, найкраще не звірюватися зі своїх плянів перед жінкою, тому теж і Шнек не сказавши своїй жінці нічого про свої азартні пляни, пішов на почту і вислав до банку, в якому він служив, таку телеграму:

— Купіть на мій рахунок 8 акцій фірми Х.

Одначе пустившись на біржеву спекуляцію банковий урядовець вибрав усеж таки солідні акції, які в курсі виявляли лиш дуже непомітне відхилення.

Небавом Шнек дістав з Відня телеграфічну відповідь:

— На ваш рахунок купили ми 80.000 акцій.

Шнек попав у розпуку. Що він буде тепер діяти? Як банк міг дати йому кредит на таку суму? Всіх його ощадностей ледви стане, щоб поладнати ріжні менші біржеві оплати і то лиш тоді, якщо акції не впали на ціні. Шнек думав уже над тим, щоб кинутись у сиві хвилі Дунаю, або в якийнебудь інший дешевший спосіб покінчити самогубством.

Ануж його наженуть зі служби? Він рішив спробувати ще останнього способу і получувався телефонічно з банком.

— Продайте негайно мої акції!

Банк справді помилився. При переписуванні телеграми з 8 вийшло 8 тисяч акцій.

Коли Шнек говорив телефонічно з банком, сам директор підійшов до апарату:

— Ґратулюю вам, пане Шнек! Сподіюся, що ваші гроші й далі будете зберігати в нас.

— Які гроші?

— 250.000 шилінґів. Ви купили 80.000 акцій по 152 шилінґи і продали їх по 155 і пів шилінґа. Значить, ви заробили по 3 і пів шилінґа на одній акції...

Таким чином, зовсім несподівано Ерик Шнек, малий, незамітний урядовець віденського банку, став власником чверть міліона шилінґів, не кивнувши навіть і пальцем. Справді завдяки помилці став багачем.

—o—

ОРИГІНАЛЬНИЙ ПАМЯТНИК.

Недавно поставили у Ульстері (Ірляндія) памятник, який має незвичайно оригінальну історію. Памятник уявляє собою авто і в ньому чоловіка, на якого доля сипле з ріжка багатства дощ золота. Пояснення такої дивної групи таке: Один шофер з Ульстеру мав від довшого часу льос клясової льотерії, який приносив йому постійно щастя. Одного разу виграв він на свій льос 15.000 фунтів, другим разом 90.000 фунтів і за третім разом теж усміхнулась до нього доля і він виграв 50.000 фунтів. Вже по першій виграній шофер покинув свою професію і купив собі великий маєток і почав на ньому господарити.

За третім разом рішив шофер висловити щасливій долі, що постійно до нього усміхалася свою вдячність у формі окремого памятника. Таким чином небавом повстав той дивний памятник, який став дивоглядом Ульстеру.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

В аптиці.

— Чи маєте якийсь лік на кашель?

— Маю ріжні — який лік ви бажаєте собі?

— Чи може закашляти? Відтак може сам будете знати, який лік для мене кращий.

Добрий спосіб.

— Справді дивне! Кажете, що ви самі час до часу пишете до себе лист з упімненням і підробляєте підписи? Чомуж ви таке робите?

— Знаєте, моя жінка дуже недовірчива і читає всі мої листи. Колиж вона прочитає такий лист, перестає мене напастувати за гроші.

Рекорд.

Скакун з легкопадом, який несподівано причалив на дереві, каже до селянина, що саме надбіг:

— Я хотів поставити рекорд.

Селянин: Ну, то вам це справді вдалося, бо ви є першою людиною, яка злізе з дерева, хоч на нього зовсім не влазила.

По широкому світі.

Совітським послом на Литві заіменовано Крапівінцева.

Між Аргентиною й Уругваєм почалися переговори у справі острівців на ріці Уругвай, з яких один заняли недавно уругвайські моряки.

Америка приспішила висилку ще одної летунської ескадри на Гавайські острови з половини лютого на 19. січня.

Мадярський уряд предложив проєкт нової виборчої ординації, що зменшує число виборців на 1/3.

Большевики заперечують вістку, що монгольські війська виступили в Китаю проти японських.

Американське підприємство „Джeнерал Моторс“ звільнило 30.000 робітників з огляду на зменшення замовлень.

Норвеський король відповів абісинському негусові Гайле Селясіє, що його уряд не приняв пропозиції голяндського уряду щодо визнання анексії Абісинії.

З нових видань.

Ярослав Рудницький: **УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЇЇ ГОВОРИ** (з двома мапами в тексті). Львів 1937. Накладом Видавництва „Рідної Школи“. Стор. 80, 8°.

З великою радістю вітатимуть кожний добрий підручник до української мови в першу чергу наше вчительство (україністи), а водночас і наша шкільна молодь і батьки, а також і ширший загал. Бо всім ясно, що важко вчити інших і вчитися самому української мови, як ще й досі нема в нас одної, доброї, відповідної сучасним вимогам шкільної граматики. І тому саме в дуже догідному менті видала Р. Ш. книжку Я. Рудницького про українську мову та її говори.

У вступних вияснениях автор говорить загально про індоевропейські та словянські мови, а далі зясовує прикмети української мови, у II. частині обмірковує зріжничкування нашої мови і то географічне й навсторчне в формі становиж мов, після чого розглядає українську літературну мову та її ріжні способи вислову. Найбільше місця присвячує автор у III. частині говорам української мови, пояснює їх походження, подає їх поділ і признаки та територійне розміщення, а потім численні зразки поодиноких говорів, починаючи від південно-західної групи й кінчаючи бачванським говором і зразком української мови в Америці. В IV. частині маємо коротку історію української літературної мови від найдавніших до наших часів (давня, середня і нова доба), а до цієї частини додано окремий розділ про вживання говорів у творах письменників для мистецьких цілей (це т. зв. стилізовані говори) і подано зразки таких творів у порядку говорів: лемківський Ф. Коковського, бойківський Ю. Кміта, гуцульський Г. Хоткевича, покутсько-гуцульський М. Черемшини, покутський В. Стефаника і наддністрянський І. Керницького.

Книжка Я. Рудницького жива й цікава, написана здебільш приступно та згідно з методикою навчання української мови. Правда, можнаб подати більш вияснень, як виголошувати поодинокі звуки, подати цікавіші зразки деяких говіркових відмін іменників чи дієслів, можнаб теж пропустити деякі подробиці, але це все не зменшує вартости книжки, бо цілість представляється гарно й добре. Найкраща частина праці Я. Р. — це зразки говорів, станових мов та стилізованих говорів. І в цьому саме автор дуже вміло підійшов до потреб сучасної школи, даючи книжечку, що може без сумніву служити за добрий допомічний підручник не тільки в IV. клясі нової гімназії, що в ній зокрема треба вчити говорів, але й у інших клясах, нпр. при звучні, а також при навчанні української мови в ліцеях. Користуватися книжкою помагають і дві мапки говорів, що повинні бути колірові. **Є. Г.**

НІМЕЦЬКИЙ ПОГЛЯД НА БЕРЕСТЕЙСЬКИЙ МИР.

Недавно появилась на німецькому книжковому ринку книжка Теодора Креґера про мирові переговори у Берестю. (Teodor Kröger: Brest-Litowsk. Beginn und Folgen des bolschewistischen Welbetrugs: mit vielen Bildern. Ullstein Verlag, 320 ст. Як повний німецький заголовок цієї книжки каже: Початок і наслідки большевицького світового обману, — там представлено більший період подій, а саме від початку большевицької революції у жовтні 1917 р. аж по кінець громадянської війни у кол. Росії. Але найбільша частина книжки присвячена мировим переговорам у Берестю з початком 1918 р.

На нашу думку автор мав щасливу руку, коли рішився на такий розподіл матеріялу, бож події у Берестю є найголовнішим зворотним етапом усіх дальших політичних і військових подій на сході Европи. Там зробили вперше у новітній історії політичний прецеденс до органічної розвязки відносин на европейському сході. У Бересті перший раз скристалізувались перед европейським загалом нового століття національні фронти колишньої царської Росії. Там показали вперше большевики свою брехливу і обманну дипльоматичну тактику, якої вони тримаються досі — одне заявляти назверх, друге робити дома.

Книжка Креґера показує дуже добре, що тільки розвязка національної проблеми на Сході може зліквідувати марево поширення большевицьких деструктивних ідей. Тому й не диво, що присвячено в ній чимало місця українській визвольній боротьбі, особливо праці української мирової делегації у Бересті. Зорієнтованість автора у детайлях мирових переговорів

О. П.

Юхим Січинський.

ПАМЯТИ ЗАСЛУЖЕНОГО АРХЕОЛЬОҐА. (1859—1937).

28-го ц. м. ми поділилися з читачами вісткою про смерть нашого відомого археольоґа Юхима Січинського, що помер у Камянці Подільському. Слід звернути увагу, що покійний підписувався „Євфим Сіцінський“ — старою формою. Його прадід писав своє прізвище „Січинський“, а потім перемінив її на Сіцінський.

Ю. Січинський народився 1. грудня 1859 р. в с. Мазниках Лятичевського повіту на Поділлі, де батько його Йосип, дід і прадід були священиками. Вчився у Камянці Подільськім, де закінчив подільську семинарію в 1881 р. Там вступив до Київської духовної академії. Від 1886 р. був професором в м. Вахмуті на Донеччині, а від 1899 осів у Камянці Подільському, де працював аж до своєї смерти. В р. 1905—1918 був учителем релігії у середній технічній школі, від 1918 р. проф. камянецького університету.

В Камянці брав постійну участь в ріжних благодійних і культурно-просвітних товариствах. Як громадський діяч був одним з перших на Поділлі організатором і пропагатором українського культурного і просвітнього руху. Від 1901 р. член т. зв. „Старої української громади“ на Поділлі. По революції 1905 р. разом з лікарем К. Солухою, був основником масового просвітнього руху на Поділлю. Постійно переслідуваний за цю працю російською цивільною і духовною владою, міг утриматися на свому становищу у Камянці лише повагою своїх наукових праць.

Ще як студент Київської Академії остаточно присвятив себе історії та археольоґії рідного Поділля. Був співробітником проф. Володимира Антоновича, з яким перевів цілу низку археольоґічних розкопів, пізніше співробітник проф. Михайла Грушевського, вміщуючи свої розвідки у виданнях, редаґованих М. Грушевським. Крім того, постійно співробітничав у ріжних наукових періодичних і неперіодичних виданнях з історії, археольоґії, етнографії та історії мистецтва. Зокрема брав участь у „Записках Наукового Товариства імени Т. Шевченка у Львові“ (з 1894. р.), „Подольск. Єпарх. Відомостях“, „Правосл. Подолії“, „Подолії“, „Київ. Старині“, „Україні“, „Бібліольоґічних Вістях“ та ін.

В Камянці стояв на чолі цілого наукового руху Поділля, починаючи від 1890. р., спочатку як найбільш діяльний співробітник і секретар „Історично-Статистичного Комітету“, з 1903. р. як постійний голова Подільського Історично-археольоґічного Товариства та редактор „Трудів“ цього Товариства (вийшло до 1919. р. всього 20 великих томів). Заснував перший на Поділлі Історично-Археольоґічний Музей з незвичайно цінними збірками з української архітектури, малярства, різьби, археольоґії, етнографії, історії м. Камянця, рукописного архіву і великої бібліотеки стародруків та рідких видань до історії Поділля. Був незмінним директором цього музею в рр. 1890—1922.

Постійно брав участь в археольоґічних зїздах, що відбувалися на Україні і в Росії. З 1899. р. дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, пізніше Наукового Товариства у Києві. В 1918. р. обраний професором Українського Університету в Камянці з археольоґії та історії Поділля, викладав до 1922. р., (від 1920. р. „Інститут Народньої Освіти“). Рівночасно працював у Музею, але вже як „науковий співробітник“, бо директором Музею призначено комуніста. В 1929. р. проф. Єв. Січинського зовсім усунули з Музею і він залишився 2 роки зовсім без праці. В рр. 1931—1933 був науковим співробітником у Музею Лаври у Києві, звідки його усунули у серпні 1933. р. „за скороченням штатів“, не залишаючи заслуженому працівникові жадної пенсії чи допомоги. Від тоді Покійний жив у великих матеріяльних клопотах, тим більше, що в 1933 р. відняли у нього власний дім. Все таки і в цих постійних злиднях не покидав своїх улюблених праць над історією Поділля і міста Камянця, хоч після заслання проф. М. Грушевського вже не мав можливости їх друкувати. Вмер у Камянці 11. грудня 1937. р. на 79. р. життя, там само і поховано його дня 13-го грудня.

Головні його праці такі:

„Историческія свѣдѣнія о приходахъ и церквахъ Подольской епархіи“ (1895), „Приходи и церкви Подольской епархіи“ (1901) — обидві праці розміром 1750 стор. друку складають цілу енциклопедію Поділля з географічними, історичними і етнографічними відомостями про всі села та міста Поділля.

Історичні розвідки про цінні памятки архітектури на Поділлі (Камянець, Сутківці, Бар, Зіньків та ін.).

Велика монографія про місто Камянець Подільський (Київ 1895, ст. 247, з 241 іл.).

„Археологическая карта Подольской губ. („Труди XI. Археолог. Съѣзда“ 1901, ст. 197—354 з 11 рис. і мапою).

Перші в науковій літературі розвідки про українську деревляну архітектуру (Р. 1904. і 1907.).

„Матеріалы для исторіи цеховъ в Подоліи“

показує, що йому вдалось використати деякі матеріяли, які дотепер не були опубліковані в українській мові. Наприклад кидає ця книжка зовсім нове світло на справу тлеграми, яку одержала українська мирова делеґація 7. лютого, що українські війська заняли були Київ, яка була одним із найважніших мотивів, що центральні держави заключили з Україною мир.

Загалом можна сказати, що книжка Креґера, де українців представлено великими патріотами, що корисно відріжняються від росіян, робить для української справи добру пропаґанду.

Юрій Жук.

ЧИ КИТАЙ ПЕРЕТРИВАЄ БЛЬОКАДУ?

Китайська преса оголосила заяву марш. Чанкайшека, яка твердить, що Китай зможе дальше вести війну, не зважаючи на бльокаду побереж. Йому вистарчить звязок з Індо-Китаєм та з Совітами.

У Палестині.

До Льондону наспіли подробиці про бої, які велися минулого тижня між анґлійцями й арабами в гористій околиці на захід від Тиберіяди над Галилейським озером. Араби напали на вантажне авто, що везло жидівських робітників до Назарету. Вислано туди поліцію, опісля відділ трансйорданської прикордонної сторожі та багато літаків. Дійшло до реґулярної битви, в якій взяло участь коло 1000 анґлійських вояків і поліція. Арабів було коло 300, під проводом відомого шейха Еляоба, що був колись правою рукою відомого арабського боєвика Фавзі бея Кавкаджі. Бої тривали три дні: від четверга до суботи. Полягло в них 40 арабів; по анґлійській стороні згинув один старшина і один вояк. Партизани походять переважно зі селян північно-західної Галилеї, що ввійде мабуть згідно з пляном поділу Палестини в склад жидівської держави.

В часі цих боїв рух на шляхах між Акре, Сафетом і Тиберіядою був зовсім припинений.

(1904, ст. 78) — дуже цінна і одна з перших праць до історії української промисловости і соціяльних відносин. Камянець, 1904, ст. 108). „Опись предметов старины Камянецького музею (Камянець 1909, ст. 106).

Розвідки і статті з історії матеріяльної культури і зокрема мистецтва: про писанки (1899. р.), архітектуру, мальовила В. Трочініна (1907), нове монументальне малярство в українському стилі (1907), Іконографія І Горленка (1911), друкарство на Поділлі (1903) та ін.

„Передісторія Поділля“ („Записки Камянець-Подільського Українського Державного Університету“, Камянець 1920).

„Стародруки Камянецького Історично-Археологічного музею“ („Бібліоґрафні Вісті“, Київ 1934, ч. 1—3).

„Вплив візантійсько-атонської архітектури на будівництво мурованих церков на Поділлі“ (Записки Науков. Т-ва Шевченка, Львів 1925). „Оборонні замки Західнього Поділля XIV—XVII. ст.“ (Записки Іст.-Філ. Відд. Української Акад. Наук, Київ 1928. і окремо, Київ 1928. р., 100 ст. з 68 іл.).

„Нариси з історії Поділля“ (Вінниця 1927). Остання праця — це загальна історія Поділля, обрахована на кілька томів з численними ілюстраціями, старими рідкими ґравюрами, плянами, схемами, мапами і фотографіями. Через ліквідацію вінницької філії Всенародньої бібліотеки в 1930,, встигла появитися лише перша частина з 2 нарисами (Згальний огляд історії Поділля і Передісторії Поділля). Друга частина була віддана до друку, а 3. і 4. виготовлені до друку. Покійний не встиг теж опублікувати кількох інших праць; над котрими працював в останні роки, а які торкалися історії, памяток мистецтва і топографії міста Камянця.

Відступ червоних під Теруелем.

Авас повідомляє: Вчора в 9. год. рано національні війська перейшли до ґенерального наступу на північний і південний захід від Теруелю. Ліве крило національних військ заняло перші позиції червоних у місці, де розходяться шляхи з Теруелю до Дароки і Альбарасіна. Не зважаючи на завзятий протинаступ червоних, національні війська втримались на здобутих позиціях. Червоні втратили чимало повзів.

Друга національна кольона, що атакувала з півдня стрінула менший опір і посунулась на кільканацять кільометрів та наразила червоних на поважні втрати.

Червоні намагаються атаками на лівому крилі заслонити відворот, але це їм не пощастить, бо національні війська опанували горбки, що панують над шляхами до Теруелю.

Національні летуни, які вчора вечором верталися до своїх баз, стерднли, що на всіх шляхах почався відворот червоних у південно-східному напрямі.

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла“! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла“ складає за рік Бібліотеку „Діла“ з 12 томів.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 2711 2=1

— **Не є це ніякий інтерес для часопису,** коли наші Шановні Читачі замість висилати святочні бажання кожному зокрема, помістять їх на сторінках свят-різдвяного **„Діла“** за оплатою всього 2 зол. до слів 15, а кожне дальше слово по 20 сот Це тільки загально принятий звичай, гарний, вигідний і **ощадний.** Тому не гайтесь і зараз таки надішліть текст бажання разом із належністю. Зголошення приймаємо тільки до дня 2. січня 1938 року

— **Равт Рідної Школи** відбудеться дня 19. **лютого 1938,** а не 15-го, як помилково було проголошене в ч. 287. „Діла“.

— **Усі спішимо** на традиційний передсвяточний „Ярмарок“ в Кружку Р. Ш. ім. Г. Барвінок у Львові Мохнацького 12., де буде можна поладнати закупи на Різдвяні Свята, в днях 2. і 3. січня 1938. р. в домівці школи. **Старшина.**

— **Вже тепер подумайте над святами** і в час забезпечіться в потрібну кількість масла до святочного печива. При цьому не забувайте, що знаменитий смак печиву забезпечить тільки масло Маслосоюзу не тільки ґарантованої якости, але й видайности.

— **Засідання Наукової Технічної Комісії НТШ** буде в неділю 2. січня ц. р. в год. 10.45 у бібліотеці Товариства, Чарнецького 24. Реферати виголосять: Проф. д-р інж. Фещенко Чопівський І.: 1) Що розуміємо під „керованою металюрґією“ та внески з власних дослідів; 2) Інж. мет. Перхорович Евген: Досліди над здібністю металів і стопів до виповнювання форм; 3) Інж. мет. Шумовський Арсен: Деякі спостереження з практики будови новітніх паротягів.

— **Дирекція Постійного Українського Театру „Цвіркун“ у Львові** повідомляє, що найближчі вистави будуть відбуватися не в салі жидівського театру, але в салі **„Уль“, вул. Осолінських 10.** В суботу і в неділю в год. 7.30 ввечір театр відограє велику ревію в 14-ох картинах „Можна, але зосторожна“. Білети від 0.50—2.50 зол. Саля дуже тепла.

— **З радія.** В четвер 23. ц. м. співала в радіо п-і Іванна Шмериковська-Приймова французькі пісні з 18. століття. На програму складалися пісні Е. Арторґа, Ф. Дуранте, Ал. Скарлятті і Бержерет. Побут п. Приймової у Парижі відбився дуже корисно на відчуттю стилю таких пісень і зрозуміння душі 18. століття у Франції.

— **Канібальський шовінізм** опанував останніми часами польське громадянство у Львові у відношенні до всього, що українське. Українські афіші на мурах польські шовіністи здирають або нищать, українські вивіски лікарів, адвокатів і промисловців нищать або замазують чорною фарбою, а на українських промислових льокалях виписують простацьку лайку. Спеціяльною ненавистю палають до крамниць Маслосоюзу, яким безупинно нищать вивіски. Сьогодні повідомляють нас, що на шкоду крамниці Маслосоюзу при вул. Зибликевича ч. 28 витягнули вночі навіть металічні букви, що були прибиті до муру. До такого вандальства посувається україножерний шовінізм польської вулиці, яка не хоче знати, що живе серед українського моря та що ненависть може викликати як реакцію тільки ненависть.

— **Розбудова Львова.** З весною найближчого року заповідаються великі будівельні роботи у Львові. М. і. мають побудувати великий будинок, що буде містити команду львівського корпусу та всі інші військові бюра. Центральний військовий будинок стане на місці теперішнього будинку при Бернардинській площі і буде тягнутися аж до пл. Бандурського. Дотеперішні старі будинки збурять.

— **Воловодження зі справою обнижки комірного.** Сенатська правнича комісія розглядала соймовий проект закону про продовження обнижки комірного та ступневу ліквідацію закону про охорону льокаторів. Перш усього рішено привернути первісний урядовий текст, що продовжує обнижку комірного тільки на один рік, отже до кінця 1938 р., а не, як це зробив сойм, до 1. квітня 1939 р. Крім того до проекту введено постанову, що від 1. січня 1939 р. зростатиме комірне квартально на 2.5 проц. аж до осягнення законного комірного, яке обовязувало перед декретом, який обнизив комірне. Дальше рішено поширити свобідне заключування умов щодо висоти і способу заплати комірного також на 4-кімнатні мешкання, які такої свободи не дістали. — Слід пригадати, що рішення сенатської правничої комісії піде ще на пленум сенату, яке може його приняти або відослати назад до комісії. Колиж сенат таки прийме змодифікований проект закону, тоді цей проект вернеться ще раз до сойму, який може вирішити свій первісний текст і щойно тоді проект про продовження обнижки комірного та ліквідацію охорони льокаторів стане законом.

— **Львівська хроніка.** При висіданні з трамваю при вул. Дверницького 54-літня робітниця Анна Малішко, родом із Стрептова камянецьк. повіту, впала так нещасливо, що наслідком удару головою об хідник, згинула на місці. — Власник кіоску при вул. Сольських повідомив поліцію, що шлюсар Озія Штайнер втік з його жінкою та 12-літньою донькою Ґізою.

— **Краєва хроніка.** У Старому Селі хтось постріляв доньку залізничого службовця Лаби. — До громадського уряду в Довгім пов. Стрий вломилися злодії і розбивши огнетревалу касу, вкрали 105 зол.

— **Велика пожежа млина.** В Антонінї коло Радехова на стриху млина Мозеса Рубінштайна вибухла пожежа і знищила увесь млин з господарськими будинками. Згоріли теж 22 вагони збіжа та муки. Шкоду обчисляють на 450.000 зол. Млин був обезпечений.

— **Промислова інвазія на Волинь.** Відома в Люблинщині фабрика рільничих машин і відливарня заліза фірми Р. Драт і Спілка переноситься на Волинь. В Луцьку закуплено великий терен, на якому з весною розпічнеться будова нової фабрики рільничих машин. Фірма хоче опанувати своєю продукцією не тільки Волинь, але й Полісся та дальші північні повіти.

— **За хабарництво.** З доручення тернопільської прокуратури арештували в Збаражі референта військових справ у збаразькому старостві Яна Фарфала та постерункового слідчої служби в Тернополі Вашика. Їм закидують хабарництво.

— **Пошесні недуги в Польщі.** Департамент служби здоровля міністерства суспільної опіки звідомляє, що в часі від 5 до 11. грудня ц. р. на терені цілої держави зголошено: 312 випадків черевного тифу, 45 плямистого, 24 червінки, 572

Євфим Сіцінський

дійсний член Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові і Українського Наукового Товариства у Києві, б. директор Історично-Археольоґічного Музею в Камянці, б. професор Камянецького Українського Університету (ІНО)

закінчив свій трудовий шлях дня 11. грудня 1937 р. в Камянці на Поділлі, на порозі 79-го року життя, про що з невимовним сумом сповіщають Син, доньки, внуки.

шкарлятини, 1635 одри, 400 туберкульози, 407 трахоми, 23 запалення мізкових опон, 142 рожі і 2 Гайне-Медіна.

— **Сон на послугах поліції.** 29. ц. м. пані Д. найшла у Стрийському парку ледви живе немовля зі шнуром обвиненим довкола шиї; заопікувалось ним рятункове поготівля. Вночі приснилося пані Д., що мати покиненої дитини лежить у Загальному шпиталі; вона зголосила це на поліції, подаючи опис матері, такої як бачила її в сні. Поліційна аґентка пішла до шпиталя і довідалася, що справді перед кількома днями жінка, яка саме так виглядає, привела дитину на світ і що вона зоветься Марія Ванюк. Поліція віднайшла Марію Ванюк, яка призналася, що справді вона підкинула дитину у Стрийському парку.

— **Засудили коморника.** Перед трибуналом луцького окружного суду відбулася розправа проти коморника в Локачах горохівського повіту, Йосифа Олійника, за грошеві зловживання на шкоду клієнтів. Олійника засудили на два роки вязниці, гривну 400 зол. та втрату громадянських прав на 3 роки.

— **Смерть проф. Чарновського.** У Варшаві помер у 59. році життя Стефан Чарновський, звичайний професор соціольоґії та історії культури у варшавському університеті. Був автором кількох наукових праць, з яких деякі появилися у французькій мові.

— **Кн. Радзівіл про свої куратели.** Кн. Михайло Радзівіл, що перебуває на французькій Рівієрі, уповажнив свого правного заступника, адвоката Ліпінського внести скаргу проти судового рішення, що встановило для нього куратором амбасадора Хлаповського. Крім того другим куратором іменовано землевласника Бобінського, якому поручено вести справи радзівілівської ординації. З початком січня ц. р. переслухають у суді свідків, яких адвокати кн. Радзівіла покликали у звязку зі справою обезвласновільнення кн. Радзівіла, якого домагається його родина.

— **Як канадійський реемігрант бавився у Варшаві.** Минулого тижня приїхав до Польщі реемігрант із Канади Тома Кропива, везучи зі собою 10.000 долярів. У потязі Гдиня-Варшава присілася до нього якась молода жінка з молодим мужчиною і довідавшись, що він не має ближчої рідні, запропонували йому провести із ними спільні Різдвяні свята. Весела трійка бавилася два дні по варшавських ресторанах, причому Кропива не жалував гроша. Аж у вівторок над раном реемігрант пробудився у ваверському лісі. Був без плаща, капелюха і грошей. Впав жертвою спритних ошуканців, що всипали йому до чарки якийсь насонний порошок. За позичені гроші приїхав до Варшави і повідомив поліцію, яка арештувала учасників його святочної забави, а саме Антонину Завадську і Миколу Костшевського, нотованих у поліційній хроніці. Грошей при них не знайшли.

— **Із царства Сталіна.** Як стверджує совітська преса, ГПУ замикає свою цьогорічну „чисткову" діяльність числом 4.800 розстріляних: отже пересічно розстрілювали 400 осіб в одному місяці і 100 у тижні. Одначе знавці совітських відносин кажуть, що число розстріляних у цьому році переходить 10.000. Масова продукція „чистки" не обіймає теж розстрілів у місяці грудні, які були найчисленніші.

— **Меблі із скла.** На замовлення одного гіндуського магараджі одна льондонська фірма виладила оригінальні меблі із скла, призначені до його кабінету. Оскільки ті меблі будуть практичні, магараджа задумує на будуче умблювати так цілий дім.

— **Міжнародні шахові змагання.** В Гастінгсі розпочався міжнародній шаховий турнір, в якому крім найвизначніших анґл. шахістів участь беруть Капабляика (Куба), Фіне, Решевський, (Зл. Держави), Керес (Естонія) і Фльор (Чехословаччина). Явився також світовий мистець д-р Альохін, але тільки як обсерватор. Шахові змагання в Гастінгсі відбуваються щороку в часі Різдвяних свят.

— **Ріжні вістки.** В Дорні на дворі б. німецького цісаря Вільгельма відбулися заручини його внука кн. Людвика Фердинанда з російською вел. княгинею Кірою. — Біля Вера Круз (Мексик) туристичний автобус розбився об дерево, причому згинуло на місці 7 осіб, а 16 є ранених. — Бельгійський король Леопольд приїхав до Австрії на зимовий спорт. — На Сибірі коло Киренська відчули землетрус. На ріці Лені потріскав лід.

Зі судової салі.

ПРИСУДИ НА ЛЮДОВЦІВ.

Перед ряшівським окружним судом станули нині передполуднем 60 осіб, обвинувачених в участи у рільному страйку, яких засудили городські суди і староства. Деяких підсудних суд увільнив, іншим підвищив кари.

Городський суд у Дубецьку засудив голову Стронництва Людового у Бахові на 7 місяців вязниці, двох селян по 3 місяці, одного увільнив.

У Перемишлі йде процес проти провідника людовців у Рудоловичах Сіцяжа і студента Чарнецького, яким прокуратор закидує, що вони бунтували селян і підюджували їх до страйку.

—o—

З кіна.

КІНО КОПЕРНИК: „КНЯЗЬ І ПРОШАК".

Популярну у світі повість Марка Твайна, відому теж у перекладі на нашу мову, використали для фільми, що може розважити людей усякого віку та стану. Дія, що відбувається в XVI. віці в Англії за панування „синьобородого" (хоч і рудого) Генриха, чоловіка шости жінок, показує нам бодай приблизний стан Льондону в тому часі, де гуляв кровожадний, ненормальний король із своїми посіпаками і ватаги злодіїв, які ратувалися як могли від голоду та холоду. На цьому тлі бачимо повну поезії, як з дитячої казки, вихоплену історію двох дітваків однакового віку, з яких один має стати престолонаслідником, другий веде злиденне життя волоцюги, під пястуками батька пяниці та злодія. Вони обидва припадково зустрічаються і в забаві переодягаються; обидва такі подібні, що важко їх відріжнити; волоцюга залишиться в палаті, князь попаде між бідаків у дільницю нужди. З цього виринає багато ріжних непорозумінь і конфліктів державної ваги, трагічних і веселих. Головні ролі грають Ерроль Флін Кльод Рейнс, — малих хлопців два близняки Мовч, справді зовсім подібні.

✝ Посмертні згадки.

Д-р Теодор Сонєвицький, ем. старший повітовий лікар у Старім Самборі, після приняття Найсв. Тайн помер дня 27. грудня ц. р. у 68. році життя. Похорон відбувся 30. грудня в год. 8. рано у Старім Самборі. В. И. П!

—o—

Дописи.

ГОРОДОК.

Святий Миколай бідній дітворі. За ініціятивою і заходом виділів філії „Союзу Українок" та кружка „Рідної Школи" в Городку влаштовано, подібно як у минулому році, в день св. Миколая 19. грудня п. р. милу імпрезу для вбогої дітвори. В год. 3. попол. прибув до салі „Поміч" св. Миколай та розділив між найбідніших дітей практичні дарунки (чобітки, суконки, светери, шалики тощо). Обдарованих було к. 40 дітей. На дари зложилися: Союз Українок та кружок „Рідної Школи"; багато праці вложили в переведення цілої акції голови згаданих товариств п. Кассарабова і д-р Кивелюк. Акція допомоги вбогій дітворі, якої в Городку так дуже багато, заслуговує на якнайбільше признання — до неї повинні приступити всі свідомі громадяни і громадянки Городка. Започаткована акція свідчить про зрозуміння серед частини городецького громадянства християнської ідеї любови ближнього. Акція допомоги вбогим (не лиш дітям) — це справа дуже важна, це та ділянка суспільної праці, до якої повинно станути все зорганізоване громадянство. Тут мають змогу виявити себе в першій мірі католицькі та церковні організації.

БЕРЕЖАНИ.

Гостина театру. Від 12. до 18. грудня п. р. гостював на терені бережанського повіту український театр під управою Кононева, який виставив по 2—3 песи в Бережанах, Вербові та Нарасві. Пробовна вистава цього театру — це песа на 5 дій з прольогом „Зруйнування Січи", інсценізація пьогож Кононева на підставі історичних повістей Кащенка „Зруйноване гніздо" та „Зруйнування Січи". Управа театру зробила все, що в її силі, щоб цю песу вивести якнайкраще. Подбала за спеціяльну обстанову, нові костюми та декорації, в що вложила немало грошей. На песу цю можна дивитись ріжно; можна оспорювати її вартість сценічну чи літературну, та не можна їй відмовити ідейного підкладу, а управі театру щирої інтенції дати глядачеві сільському — бо для села цей театр призначений — щось свого, рідного. На селян робить ця песа корисне враження. Вікова недоля України пересувається перед очами глядача. Були хвилини в часі вистави, де саля застигала в мертвій тиші, то знову хлипала, як на похороні, дивлячись на знущання москвинів над безборонним народом, що заміняли колись вільних запоріжців у кріпаків. Театр цей виборює собі щойно право громадянства, бо існує всього 3-ій рік. Має він у своїй праці багато зовнішніх та внутрішніх перешкод. Трупа складається з 20 осіб, між якими є одиниці добре зі сценою обізнані. Згадати б Чугая та Кононева. Є декілька сил молодших, які солідною працею над собою та під умілим проводом режисера виб'ються з часом певно на передові місця: пе Клевчуцький Кононевова, Засліська та Ґембатюк. Дир. Кононів має намір видати „Зруйнування Січи" в деякій переробці для аматорських гуртків, що так дуже терплять у нас на брак добрих пес. **В. Ц.-к.**

„Свято Просвіти" в Нарасві. 12. XII. п. р. улаштовано заходом читальні „Просвіти" в Нарасві „Свято Просвіти". Промову виголосив та хорами проводив голова читальні В. Цалинюк. Виступали два хори: мішаний та мужеський, що відспівали кільканацять пісень Лисенка, Матюка, Гайворонського та інших. Дуже гарною точкою був дитячий дует: „Ой по морю, по широкім" Моцарта в супроводі чотирьох скрипок. Деклямації виголосили: Іванна Куціїі, К. Сіра і П. Фундига.

Гостина св. Миколая. 19. XII. п. р. уладив кружок „Рідної Школи" в Нарасві виставу для дітей під заг. „Гостина св. Миколая". На жаль, шкільний інспекторат у Бережанах, до якого пішло прохання, щоб дозволив бути на виставі шкільним дітям, відповіди не дав. Та всеж таки салю виповнила дітвора дошкільного віку з родинами і молодь. Дохід призначено на Рідну Школу.

Плебісцит за українською школою стрінув тут просто непоборні перешкоди, тож не вдалося його перевести. Покінчилося на протестах. **Х.**

—o—

Спортові новини.

Склад України на боксерський метч із Лехією, який відбудеться 2. січня 1938 р. у Спортовій Галі при вул. Яблоновських, буде такий: Тизьо (муха), „Гайк" (когут), Кит (когут), Рудницький (перо), Ощудляк (легка в.), Лейбюк (півсередня в.), Пашин (середня в.) і Пом'рко (важка в.).

Гаківковий турнір. В неділю 2. січня п. р. відбудеться на ледовищі Погоні (вул. Шимоновичів) гаківковий турнір 4-ох дружин, в якому бере участь: Україна, Чорні, Погонь і Лех'я. Турнір зачнеться в год. 7. веч.

Л. Т. Ц. (Прага) — Берлінер СЦ 3:1 (2:0, 0:1, 1:0). Після тієї перемоги чеська дружина ввійшла до фіналу змагань за чашу Шпенглера.

—o—

Нові книжки й журнали.

SPRAWOZDANIE Z AKCJI POMOCY ZIMOWEJ za rok 1936/37. Warszawa 1937. Стор. 50, залучники, ф. 4°.

Присилайте передплату!

Листування Редакції.

Вп. І. Цурковський, Станиславів. На жаль Ваші доповнення прийшли вже після складу всього тексту.

Д-р М. Фільц. Листи розминулися; допис був уже зміщений.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 31. XII. год. 7.30 „Сісі"; год. 11.30 вночі Сильвестрова ревія.

Субота 1. I. год. 3.30 попол. „Сісі"; год. 7.30 веч. „Сісі".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 31. XII. год. 7.30 веч. „В перфумерії".

Субота 1. I. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 веч. „В перфумерії".

Український Театр „Цвіркун" у Львові. Саля „Уль", вул. Оссолінських 10.

Субота 1. I. год. 7.30 „Можна, але обережно", велика ревія в 14 картинах.

Неділя 2. I., год. 7.30 „Можна, але обережно".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛУКА:
31. XII. Вій.
1. I. Жайворонок.

ДРОГОБИЧ:
2. I. Маруся Богуславка.
3. I. Мазепа.
4. I. Ніч під Івана Купала.

СХІДНИЦЯ:
5. I. Хмара.
7. I. Жайворонок.
8. I. Маруся Богуславка.
9. I. Ніч під Івана Купала.
10. I. Мазепа.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕЛЗ:
31. XII. Циганський барон.
1. I. Шаріка.
2. I. Орленя.
3. I. Дівча з Маслосоюзу.
4. I. Муж двох жінок.
5. I. Ніч під Івана Купала.

З Белза їде театр до Рави Руської. Режисерія викінчує до постанови: 1) Ірод Великий, 2) Орфей у пеклі, 3) Лісова Пісня.

КІНА.

АПОЛЬО: „Корол'вський вязень" (Тайна замку Зенда).

АТЛЯНТИК: „Королева Вікторія".

ВАНДА: „Королева джунглів", „Пісня кохання".

ҐРАЖИНА: „Їх сто, вона одна".

ЕВРОПА: „Порт Артур".

КАСІНО: „Ґрафиня Владімов" з Марленою Дітріх.

КОПЕРНИК: „Князь і прошак".

МАРУСЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Матура", „Зміна варти".

МІРАЖ: „Пісня засуджених".

МУЗА: „Фікер ч. 13".

ПАКС: „Пасажирка вайпем" (Шерлі Темпль).

ПАЛЯС: „Князь Іґо" із Сонею Гені'е.

РАЙ: „Трійка гільтаїв".

РІЯЛЬТО: „Ладатo" з Дан. Даріє.

СВІТ: „Вірна ріка", „Псохольне прозвалля".

СТИЛЕВЕ: „Килим" та ревія „Медяники з мігдалами".

ТОП: „Плинке золото".

УТІХА: „Вапусь" з Димшою і ревія.

ХИМЕРА: „Весела з'рва" з Д. Дарбін і кольорові додатки „Весела Ванда".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Світова вистава, II. частина" і Париж.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
II. частина „Вистава в Парижі".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 31. грудня 1937.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. муз., 20.00, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 Сильвестровий вечір, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. квартет 13.30 Циг. музика, 19.00 Розр. концерт, 21.40 Пісні в супр. циг. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Вол. рецітаяль Жупанчича 17.20 Нар. пісні, 17.40 Сучасні пісні, Льоренц барит., 19.10, 20.00 Веселі комедійки 21.10 „Гарна Ґалятея" оп. Супе, 22.30, 23.00 Сильв. вечір, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 15.15 Дитячі пісні, 19.00 Промова м'н. Гебельса, КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00, „Ле едуканде де Ст. Кір" муз. комедія К. Венеціяти, МІНХЕН 19.15, 20.00, 21.00 „Успіх царини" оп. Шмальштіха, ПРАГА 16.40 Сальон. музика, 18.10 Пісні 18.30 Соната на скр. і форт. Фіделіо, 20.03 Орх. концерт з уч. хору, 21.05 Чеська рапсод'я на скр. і форт. Ондрічка, 21.45 Розр. концерт мельодії Штравсів, 22.15 Оп. мельодії, РАДІО ПАРІ 18.00, 21.15 Форт. 19.00 Діяльог, 20.00 Скрипка, 20.15 Дитячі пісні. 21.30, 22.00 Театр Уяви РИМ 16.00, 18.00 Спів. рецітаяль Марг. Карос'о, СОФІЯ 18.00 Пісеньки. 19.45 Вок. концерт, ШТРАСБУРҐ 21.30, 22.00 23.00 „Івась і Гануся" оп. Гумпердінка.

Субота, 1. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розр. концерт, 20.00, 21.00 „Ґаспароне" оп. Міллекера, БІЛҐОРОД 21.00 Мельодії, пісеньки, БУДАПЕШТ 12.30 Симф. концерт, 18.00, 19.00 Кубайська орх., 21.35, 22.00 Розр. концерт, ВІДЕНЬ 15.40 Смичк. квартет ес-дур Бетовена, 16.15 Країна тисячі чудес, гутірка з муз. ілюстр., 18.30 Нар. пісні, камер. музика, 19.30 20.00, 21.00 „Астроном" оп. Легара, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Відгомони Португалії, в муз., 19.10 Дута орх., 20.00, 21.00 Бетовенівський концерт, КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Д-р І. Панкевич: Добровський і Лучкай, деклям. Зореслав: Літургія ранку, Пряшів, КЕЛЬН 19.10, 20.00, 21.00; 23.00 „Пімсто лилика" оп. І. Штравса, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Марґеріта ді Кортона" оп. Реф'чія, ПРАГА 19.10 Чар пісні й мельодії, 20.05, 21.00 Фільг. концерт, РАДІО ПАРІ 20.15 23.05 Пісні, 20.45 Легка музика, 21.15 Монольоги, 21.30, 22.00 Театр Уяви, РИМ 17.15 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СОФІЯ 20.15 Вок. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 31. грудня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 12.03 Полуднева авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50, 15.10 Музика з пл., 14.25 Форт., 14.55 Біржа. 15.00 Королівський п'сланець, 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Гутірка Корн. Макушинського для старших дітей, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Різдво в поезії та пісні, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Наші модистки, фейл., 17.15 Розр. оркестра, 17.50 Огляд видань, 18.00 Сніговий комунікат, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Популярні твори у вик. Степ. Старшського (балалайка), акомп. на гітарі (Еміль Наорлевич, 18.30 Пять вісімок в'дчит, 18.45 Спорт, 18.50 Програма на завтра, 18.55 Театр Уяви: „Брат віднаходить брата" комедія на осн. Плявта, 19.30 Коляди, сопр. хор. орх., і трансм. зі Швайцарії: шв. коляди, 20.00 Розр. концерт, муз., спів, 20.45 Веч. денник 21.00 Сильвестер у Любліні симф. орх., хор, сопр., тенор.

Субота, 1. січня 1938

8.00 Сигнал часу, 8.05 Орх. концерт, 10.30 Різдво у творчості ріжних композиторів: хор. Фел. Нововейський органи, Реслер-Стоковська мецосопр., орх., 11.10 Репортаж з життя, 11.30 Календарні картки, авд. для дітей, 12.03 Сонети кримські" А. Міцкевича, муз. Ст. Монюшка: орх., хор, сол., 13.05 Наша програма, фейл. спікера, 13.20 Мельодії з усього світа, 14.45 Для села: Весела новорічна авдиція, 15.30 Танкова музика, 17.00 Старосвітський курант, муз. Л. Шілера, спів, форт. 18.00 Англійська муз., 19.00 Новорічна гутірка „Вертеп" Орт. Ота, 19.45 Орх. концерт, Ада Сарі сопр. Забейда-Суміцький тенор, скрипка, 22.00 Концерт бажань, 23.00 Танк. музика з пл.

ОПОВІСТКИ.

На будову санаторії українського Гігієнічного Товариства зібрано на викл. д-ра С. Кивелюка в Городку зол. 6.33.

БІРЖА.

Львів, 30 грудня 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·68—89·25, Доляри американські 5.27·00, 5.24·50, Доляри канад. 5.26·50—5.24·00, Фльорени гол. 294·12—292·40, Франки фр. 18·08—17·69, Франки швайцарські 122·15—121·35, Фунти англ. 26·41—26·25, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·30, Кор. дан. 117·94—117·10, Кор. норв. 132·68—131·70, Корони шв. 136·23—135·25, Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·69—11·25, Марки нім. 116·00 — 112·00, Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—26·27, Марки нім. срібні 125·00 — 120·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 64·50, 64·25, 3 інв. 1 ем. 79·25 серія 91·00. 3 поз. інв. 2 ем. 78·75 серія 89·00. 5 конверс. 67·25 прем. дол. 42·25, 4 консол. 65·25

Папери.

Банк Польський 112·25 Цукор 36·25 Вуголь 29·50, 29·25, Ліпьпоп 60·50. Моджеів 12·50, Островець 54·00, Стараховичі 34·25, 34·00, 34·25, Габербуш 49·00.

Тенденція сильна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 30 грудня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·30 зол.
молоко	18—19 сот.
яйця (копа)	6·00 зол.

Тенденція на масло вдержана. На молоко знижкова, на яйця сильна.

КУПНО - ПРОДАЖ

СОВҐИ, санки, спеціяльні ціни для молоді. Рейчнер, Леґіонів 37. 22036 5-5

ЖАРІВКИ від 5—25 ват. 70 сотиків, детекторовий голосник 5.— зол., двополумінна лямпа 6.— зол., кухонна лямпа 2.— зол. „Централя жарівок", Ринок 21. 2318 3—6

ВЕЛИКИЙ вибір ручних і фабричних коронок, таблеток, поручає Виробня Фрайліха, Сикстуська 21. 2157 11-0

ПСТРУГИ НА СВЯТ-ВЕЧІР по 6 зол. за 1 кг. = около 5 штук + порто. Замовлення до Управи Митрополичих дібр Перегінсько. 2712 2—2

НОВИЙ МУЗИЧНИЙ катальог ч. І. ХОРИ МІШАНІ вже вийшов. Висилаємо по одержанню почтової марки за 20 сот. Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. 2720 1—2

МЕШКАННЯ

СТУДЕНТКА шукає спокійної станції близько старого університету. Зголошення Адміністрація „Від 10. січня". 2718 1—2

ГАРНА кімната, кухня, електрика, кафлеві печі, паркети, город, 35 золотих, побіч церкви, трамваю, вже вільна. Інформації в управі „Трансакція" Длугоша 1. 2716 1—3

СОНЯШНИЙ покій з бальконом, осібним входом до винайму вул. Потоцького 102. 2721 1—1

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ПРОСИМО п. Гаврилишин Марію негайно порозумітися з нами у важних справах. Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. 2720 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

СІЛЬСЬКОГО ПАРУБЧАКА українця, молодого інтелігентного, щоб занявся при малій інтелігентній родині веденням невеликого сільського господарства — шукаю. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Добра винагорода". 1—2

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯЩ приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по пониж. кованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 1—30

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шибп, рам, образів найдешевше — шклярство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 2342 ?—10

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє ріжного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2318 а 5—15

ФІРАНКОВІ новинки швайцарські і краєві, капи на ліжка. Фабричні ціни. — Вани, пл. Марійська 6. Жадної філії не маємо. 2228 8-10

НАПРАВЛЯЄ, стриже, чистить перські дивани, смирненські і фабричні килими, скоро. Купує дивани перські і приймає в комісі, крамниця з килимами Боровська, Львів, пл. Бернардинська 12. 2044 9—9

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.